

15. İlkokul öğrencilerinin yazma hatalarının düzeltilmesi: Bir eylem arařtırması¹

Sema EKMEKÇİ²

Başak KASA AYTEN³

APA: Ekmekci, S. & Kasa Ayten, B. (2022). İlkokul öğrencilerinin yazma hatalarının düzeltilmesi: Bir eylem araştırması. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (31), 227-255. DOI: 10.29000/rumelide.1220784.

Öz

Temel dil becerilerinden biri olan yazma, kullanılan en etkili ve kalıcı iletişim araçlarından biridir. İnsanların yazma becerisiyle, doğru ve hatasız anlaşabilmesi için içerik kadar yazının okunaklılığı ve şeklinin anlaşılabilir olması da önemlidir. Yazının okunaklılık ve anlamlandırılması açısından yazma hatalarından arındırılmış olması gerekir. Yazma hatası, yazı okunaklılığı, harf biçimi, harf atlama, harf karıştırma, ebat, eğim, boşluk ve çizgi takibi, noktalama işaretleri, sözcüğü yanlış yazma, imla hataları gibi birçok unsuru içerir. Yazma hatalarının süreç içerisinde gözlenmesi, hataların kalıcılığını engelleyebilir. Temel eğitim düzeyinde yazma hatalarının fark edilerek düzeltilmesi ilerleyen sınıf düzeylerinde ve sonrasında bireyin doğru ve güzel yazmasını sağlayabilir. Bu bağlamda bu araştırmanın amacı ilkokul ikinci sınıf öğrencilerinin yaptıkları yazma hatalarını düzeltmektedir. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden eylem araştırması modeli kullanılmıştır. Öğrencilerin yazma hataları araştırmacılar tarafından geliştirilen “Yazma Hataları Tespit Formu” ve “Dik Temel Harf Hata Tespit Formu” ile ortaya konmuştur. Süreçte elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Yazma hatalarının giderilmesine ve yazı okunaklılığının geliştirilmesine yönelik bir eylem planı hazırlanmıştır. Diyarbakır ili Çermik ilçesinde yer alan bir ilkokulda 2. sınıfta okuyan 4 öğrenciyle eylem planı gerçekleştirilmiştir. Süreç içerisinde öğrencilere harf, kelime, cümle, metin ve noktalama işaretleri çalışmaları yaptırılmış ve yazı örnekleri incelenmiştir. Çalışmada yazma hatalarının düzeltilmesinde oluşturulan eylem planında harf, kelime, cümle ve metnin üzerinden gitme çalışmaları ve bakarak dikte etme çalışmaları uygulanmıştır. Öğrencilerin süreç içerisindeki gelişimine göre eylem planları düzeltilerek uygulanmış ve süreç sonunda toplanan yazı örnekleri incelenerek gelişimleri ortaya konmuştur. Uygulama öncesi öğrencilerin harf biçim, kelime yazımı, imla noktalama ve genel bakış temalarında bulunun yazma hatalarını fazlasıyla yaptığı görülürken dikte ve kopyalama çalışmalarının uygulandığı süreç sonunda öğrencilerin bu hataları azalttığı görülmüştür.

Anahtar kelimeler: İlkokul, yazma hataları, eylem araştırması

¹ ETİK: Bu makale için İnönü Üniversitesi, Bilimsel Araştırma ve Etik Kurulunca 24.03.2022 tarihli, 2022/6-45 sayılı kararlar ve oybirliğiyle etik uygunluk raporu verilmiştir.

Bu çalışma ikinci yazarın danışmanlığında yürütölen İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sınıf Eğitimi Bilim Dalı'nda tamamlanan birinci yazarın yüksek lisans tezinden üretilmiş ve 14-17 Kasım 2022 tarihlerinde 20. Uluslararası Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu'nda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

² Sınıf Öğretmeni, MEB (Malatya, Türkiye) / İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı (Malatya, Türkiye), semakbas92@gmail.com , ORCID ID: 0000-0002-0296-4175 [Araştırma makalesi, Makale kayıt tarihi: 03.11.2022-kabul tarihi: 20.12.2022; DOI: 10.29000/rumelide.1220784]

³ Doç. Dr. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü (Malatya, Türkiye), basak.kasa@inonu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-5926-3380

Correcting primary school students' writing errors: an action research

Abstract

Writing, which is one of the basic language skills, is one of the most effective and lasting communication tools used. In order for people to understand their writing skills correctly and without errors, it is important that the legibility and shape of the writing be understandable as well as the content. The writing should be free from writing errors in terms of legibility and meaningfulness. Writing error includes many elements such as writing legibility, letter format, letter skipping, letter mixing, size, slope, space and line tracking, punctuation marks, misspelling the word, spelling errors. The fact that errors can be observed during the process can prevent the persistence of the error. The aim of the research is to correct the writing errors of the second grade primary school students with certain activities and methods. Noticing and correcting writing errors at the basic education level can enable a person to write correctly and beautifully at later grade levels and later. The action research model, one of the qualitative research patterns, was used in the study. The writing errors of the students were revealed with the "Writing Errors Detection Form" and "Upright Basic Letter Error Detection Form" developed by the researcher. The data obtained in the process were analyzed by descriptive analysis method. An action plan has been prepared to eliminate writing errors and improve the legibility of writing. During the process, students were made to study letters, words, sentences, texts and punctuation marks and writing samples were examined. In the study, in the action plan created to correct writing errors, work on going over letters, words, sentences and text and dictation work by looking were applied. According to the development of the students in the process, the action plans were corrected and implemented, and the writing samples collected at the end of the process were examined and their development was revealed. As a result of this detailed examination, it was seen that students made more than enough writing errors in letter format, word spelling, spelling punctuation and overview themes before the application, while dictation and copying studies were applied at the end of the process, it was seen that students reduced these errors.

Keywords: Elementary school, writing error, action research

1. Giriş

Yazı insanların birbirleriyle iletişim kurmak için kullandıkları dil denilen sistemi, belli işaretler ağıyla gösteren ikinci bir sistem, bir başka ifadeyle sözün resimleştirilmiş şeklidir (Özbay, 2010). Yazma ise beyinde yapılmış bilgilerin yazıya dökülmesi işlemidir. Yazma becerisi bireyin süreç olarak zihinde başlayan ve harflerin yazılmasına kadar devam eden aşamalarında beceri olarak kalem tutma, harfleri yazma, ön bilgileri harekete geçirme, zihinde düzenleme, metinleştirme, gözden geçirme gibi çeşitli basamakların tamamı olarak tanımlanmıştır (Güneş, 2021: 152). Akyol'a (2020) göre yazma, düşünce ve fikirlerimizi anlatabilmek adına gerekli simge ve işaretlerin motorsal olarak üretilmesidir. Karatay (2015: 21) yazma eylemi ve yazılı anlatımı, herhangi bir dilde kullanılan alfabedeki yazı karakterlerini, sembolleri, işaretleri kullanarak duygu ve düşüncelerini başkalarına aktarma işi olarak belirtmiştir. Ele alınan tüm tanımlar yazmanın, işlem, süreç ve beceri bütünlüğüyle, zihinsel ve fiziksel olarak tasarlanması sonucu oluştuğunu belirtmektedir. Yazma becerisi bireyin duygu ve düşüncelerinin yazıya yansıtması sürecidir. Bu bağlamda duygu ve düşüncelerin doğru ve anlamlı bir şekilde yazıya dökülmesinde becerinin doğru kazanılması önemlidir.

Okuma ve yazma, temel eğitim düzeyinde programlı olarak kazanılan dil becerileridir. Temeli iyi atılan okuma ve yazma becerileri zamanla bireyin kendini daha doğru ifade etmesini ve duyguları ile düşüncelerini diğer insanlara etkili bir şekilde aktarmasını sağlayabilir. Yazma da okuma gibi öğrencilerin akademik başarılarını arttıran ve kişinin hayatı boyunca kullanacağı becerilerdendir. Bu bağlamda yazma becerisini geliştirmek bireyin bilişsel, sosyal gelişimini ve akademik başarısını olumlu yönde etkileyebilir (Göçer, 2019).

Yazma öğretimi formal eğitim kapsamında birinci sınıfta başlamaktadır. Fakat bu süreç yalnızca birinci sınıfın birkaç ayı ile sınırlandırılan bir çalışma şeklinde düşünülmemelidir. İlköğretimin tüm sınıf kademelerine yayılarak yapılacak yazma öğretimiyle, öğrencilerin daha fonksiyonel ve kaliteli yazmalarına rehberlik edilmesi önemlidir (Öz, 2005). Birey ilkokul döneminde yazmayı nasıl öğrenmişse tüm hayatı boyunca bu öğrenmiş olduğu şekilde yazmaya devam edecektir. Bundan dolayı ilk okuma yazma süresi boyunca, yazma öğretimi ayrı bir önem taşımakta ve bu dönemde yazma öğretimine çok büyük önem verilmektedir (Güneş, 2006: 17).

Yazmayı etkileyen birtakım unsurlar söz konusudur. Oturma pozisyonu, kas gelişimi, yazma yönü, el tercihi, kalem tutma, kâğıdın pozisyonu, harfler, yazma hızı, çizgi takibi gibi unsurlar yazmayı, yazının güzel ve okunaklı olmasını etkilemektedir (Coşkun, 2019). Eğer bu etmenlere dikkat edilmezse yazıda istenilen okunaklılık, güzellik oluşmamakta ve yazma sorunları bir başka deyişle yazma hataları ortaya çıkmaktadır. Literatürde yazma hataları farklı şekillerde gruplandırılmıştır. Erden, Kurdoğlu ve Uslu (2002) yazma hatalarını; “Harf atlama, sözcük atlama, hece atlama, ters yazma, harf karıştırma, birleşik yazma, hece ayırma, sözcük ekleme, sözcüğü yanlış bir şekilde yazma, imla yanlışları, yavaş yazma ve yazamama” şeklinde sınıflandırmıştır. Taşkaya (2019) ise yazma yanlışları olarak ifade ettiği yazma hatalarını; “Ekleme, atlama, karıştırma, bölme, bozma, harfleri hatalı bağlama, yanlış yazma, noktalama işaretlerine dikkat etmeme, birleştirme, hatalı yerleştirme, yavaş yazma, okunaksız yazma, düzensiz yazma, ters yazma ve anlam bütünlüğünün sağlanmaması” şeklinde sınıflandırmıştır. Bay (2010) yazma hatalarını; “yazı yönü, yazı büyüklüğü, satır çizgilerine yazma, kelimeler arası boşluk, harflerin yazılış biçimi ve temiz yazmama” olarak sıralamıştır. Alyıldız (2011) yazma hatalarını; “Harfleri uygun yere yazamamaya bağlı hatalar, eksik veya yanlış yazmaya bağlı hatalar, yazım kurallarına uymamaya bağlı hatalar, yazının yönüne bağlı hatalar, yazının büyüklüğüne bağlı hatalar, bırakılan boşluklara bağlı hatalar ve sayfa düzenine bağlı hatalar” şeklinde gruplamıştır. Yazma hatalarına ilişkin sınıflamalar farklılaşsa da benzer sorunlar üzerinde durulmaktadır. Yazma becerisinin temelinin atıldığı ilkokul kademesinde, öğrencinin şekil, biçim ve düzen açısından doğru ve güzel yazabilmesi amaçlanmaktadır. Öğretmenlerin bu temel süreçte öğrencilerin yazı yazma becerilerini gözlemlemeleri, hatalarını tespit etmeleri ve geri dönüşte bulunmaları gerekmektedir. Yazma hatalarının belirlenmesi, tespit edilmesi ve düzeltilmesi ileriye dönük yazma becerisinin gelişimi için büyük önem taşıyabilir.

2019 yılı Aralık ayında Çin’in Wuhan eyaletinde ortaya çıkan ve kısa zamanda tüm dünyaya yayılan korona virüsü Covid 19 pandemi sürecinin başlamasına neden olmuştur. Bu süreçte eğitim öğretim faaliyetleri çevrimiçi süreçlere dönmüş ve birçok okul kapatılarak uzaktan eğitime geçiş yapılmıştır. Türkiye’de de pandemi sürecinin başında kapatılan okullar daha sonradan uzaktan eğitimle faaliyetlerini sürdürmüştür. Bu süreçte bazı öğrenciler alt yapı, teknoloji, araç gereç gibi birçok sebeple uzaktan eğitime katılamamış, bu da eğitime katılamayan öğrenciler açısından eğitimlerinin kesintiye uğramasına neden olmuştur. Öğrencilerin temel eğitimlerinin başladığı ve temel bilgi, becerilerinin kazandığı bir eğitim basamağı olarak ilkokullarda pandemi sürecinde bazı aksaklıklarla karşı karşıya kalmıştır. İlkokul 1. sınıfta okuma yazma becerilerinin kazandırılmasında yaşanan zorluklar öğrencilerin üst sınıflarda bu becerilere ilişkin sorunlar yaşamasına da neden olabilir. Bu bağlamda

özellikle pandemi gibi önemli bir süreçte eğitim gören öğrencilerin okuma yazma gibi temel becerilerinin gözlemlenmesi, düzeltilmesi ve iyileştirilmesi önem taşımaktadır. Kasa Ayten ve Ekmekci'nin (2021) yaptığı Covid 19 Pandemi sürecinde 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin yazma hatalarını belirlediği araştırmada; öğrencilerin harf hataları, kelime hataları, imla ve noktalama hataları, yazı ve sayfa düzeni hataları yaptıkları görülmüştür. Harf hatalarında 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin en çok harfin boyutunu büyük-küçük yazma hatasını; kelime hatalarında 1. sınıf öğrencilerinin en çok harfi karıştırma, 2. sınıf öğrencilerinin özel isimde büyük harf hatasını; imla ve noktalama hatalarında, 1 ve 2. sınıf öğrencilerinin en çok cümle başı büyük harf hatasını; yazı ve sayfa düzeni hatalarında ise kelimeler arası boşluğun uygun olmaması hatasını yaptığı sonucu ortaya çıkmıştır. Araştırma sonuçlarıyla benzer araştırmalar (Babayiğit, 2019; Ulu, 2019; Ertürk, 2018; Balkan, 2015; Yıldız ve Ateş, 2010) karşılaştırıldığında yazma hatalarının öğrenciler tarafından hem yüz yüze eğitimde hem uzaktan eğitimde yapıldığını göstermektedir. Ancak pandemi döneminin öğrencilerin yazma sürecini etkilediği de göz ardı edilmemelidir. Ferah Özcan ve Saydam'ın (2021) araştırmaları sonucunda ise Covid-19 salgını döneminde uzaktan eğitimle gerçekleştirilen ilk okuma yazma öğretiminin kırsal bölgelerde yaşayan veya dezavantajlı gruplarda yer alan öğrenciler açısından eğitime erişimde fırsat eşitsizliklerine yol açtığı ve uzaktan eğitimle gerçekleştirilen ilk okuma yazma öğretimi sürecinin tam olarak verime ulaşmadığını göstermektedir. Kırsal kesimde yaşayan veya dezavantajlı grupta yer alan 2019-2020 sürecinde ilkokul 1. sınıfta olan öğrencilerin, 2020-2021 eğitim öğretim yılı 2. sınıf sürecinde okuma ve yazma sıkıntılarıyla karşılaştıkları düşünülmektedir. Yapılan çalışmalara bakıldığında yazma hatalarını belirlemeye yönelik çalışmaların yoğunlukta olduğu ancak yazma hatalarını gidermeye yönelik az sayıda çalışma olduğu görülebilir. Yazma hatalarına yönelik genellikle eylem olarak yürütülen çalışmaların (Akyol ve Sever, 2018; Altunbaş Yavuz, 2016; Aydın ve Cavkaytar, 2018; Karataş, 2019; Kaya, 2016; Kodan, 2016; Kuşdemir, Kurban ve Bulut, 2018; Yıldız, 2013) yanı sıra farklı yöntemlerin kullanıldığı çalışmalara (Alkan, 2021; Babayiğit, 2018; Demirkol, 2012; Ertürk, 2018; Öğüt, 2018) rastlamak mümkündür. Yazma hataları ile ilgili yapılan çalışmaların büyük çoğunluğu bitişik eğik yazı ile ilgili yazma hatalarını kapsamaktadır (Akyol ve Sever, 2018; Altunbaş Yavuz, 2016; Aydın ve Cavkaytar, 2018; Calp, 2013; Demirkol, 2012; Kaya, 2016; Kodan, 2016; Kuşdemir, Kurban ve Bulut, 2018; Öğüt, 2018; Yıldız, 2013).

Bu araştırmanın amacı da ilkokul ikinci sınıf öğrencilerinin yazma hatalarını belirlemek ve bu hataların giderilmesine yönelik eylem planını gerçekleştirmektir. Bu amaç doğrultusunda özellikle pandemi sürecinde ilkokul 1. sınıfı okuyan ve yeterli, kaliteli çevirim içi eğitim alamayan öğrencilerin yazma hatalarının giderilmesi planlanmıştır. Bu öğrencilerin yazma sürecinde yaptıkları hataları tespit etmek ve hatalarını düzeltmek ilerideki yazma eğitimlerine yön verebilmek açısından önemli olabilir. Bu amaca ilişkin aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

İlkokul öğrencilerinin yazma hataları nelerdir?

Uygulanan yöntemler yazma hatalarının düzeltilmesinde etkili midir?"

2. Yöntem

2.1. Araştırma modeli

Bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden "eylem araştırması" deseni kullanılmıştır. Eylem araştırması, eğitim alanında çalışanların (öğretmen, yönetici, uzman vb.) kendi durumlarına özgü sorunlara çözüm bulmak veya gelişmesine katkı sağlamak amacıyla kullanılan araştırma

yöntemlerindedir (Ocak ve Akkaş Baysal, 2020: 2). Hermes (2001) eylem araştırmasını kişinin mesleki yeterliliği hakkında düşünmesi, müdahalelerde bulunması, müdahalelere yönelik objektif öz değerlendirmeler yapması ve bu süreci başkaları ile paylaşması basamaklarını içeren süreç olarak tanımlamıştır. Araştırmacılar, ilk yazarın görev yaptığı sınıfta yazı çalışmaları sırasında öğrencilerin yazma hatalarının yoğunlukta olduğunu tespit etmişler, sorunun çözümüne ilişkin olarak eylem planı hazırlanmıştır. Araştırmacılar değişim ve gelişimi sağlamak amacıyla alanında uzman kişilerle sistematik, iş birliğine dayalı çözüm önerileri içeren eylem planının geliştirerek öğrencilerin yazma hatalarını iyileştirmeyi hedeflemiştir. Araştırmada ilkokul 2. sınıf öğrencilerinin yazma hatalarının düzeltilmesine yönelik eylem araştırması deseni kullanılarak eylem planı oluşturulmuş ve uygulanmıştır.

2.2. Çalışma grubu

Araştırmada eylem planının uygulanacağı okul kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemiyle seçilmiş, birinci yazarın görev yaptığı sınıfta yazma sorunu yaşayan öğrenciler arasından seçilmiştir. Çalışma grubundaki 4 öğrenci, katılımcı gizliliğinden dolayı kod isimler kullanılarak betimlenmiştir. Öğrenciler ilkokul 2. sınıfa giden işitme, görme, zihinsel ve fiziksel engelleri bulunmayan fakat yazma hataları yoğunlukta olan öğrencilerdir. Kırsal bir köy okulunda öğrenim gören öğrencilerin yaşadıkları çevrede farklı bir dil kullanılmasından kaynaklı ilkokula başladıklarında Türkçeyi yeni öğrendikleri ve zorluk yaşadıkları bilinmektedir. Sosyo-ekonomik düzeyi düşük ve ailelerin eğitim hayatındaki desteği yok denecek kadar azdır. Öğrencilerin çoğu evde ve bahçede farklı işlerde çalışmakta ve sorumlulukları bulunmaktadır. Bu nedenle eğitim-öğretim süreçleri okulda yaptıklarıyla sınırlıdır. Öğrencilerin genel bilgileri Tablo 1’de verilmiştir. Öğrencilerin özelliklerine bakıldığında 3, 4 ve 10 kardeşe sahip, ilkokul mezunu babaları, okuma yazma bilmeyen ya da ilkokul mezunu anneleri olan 8 yaşlarında 4 erkek öğrenci olduğu görülmektedir.

Tablo 1. Öğrencilerin demografik özellikleri

Öğrenci kod adı	Yaş	Kardeş sayısı	Anne eğitim durumu	Baba eğitim durumu
Ali	8	3	Okuma-yazma bilmiyor	İlkokul mezunu
Salim	8	4	İlkokul mezunu	İlkokul mezunu
Hasan	8	10	Okuma-yazma bilmiyor	İlkokul mezunu
Burak	8	4	İlkokul mezunu	İlkokul mezunu

Öğrencilere dikte çalışması yaptırılmış ve “Yazma Hatası Değerlendirme Formu” kullanılarak yazma hatası oranının yüksek olduğu öğrencilerden katılımcılar seçilmiştir. Seçilen öğrencilerin yazma hatalarına ilişkin formları Tablo 2’de belirtilmiştir.

Yazma Hatası Değerlendirme Formu’nda 33 maddeden alınabilecek en yüksek puan 66, en düşük ise 0’dır. Tablo 2’de görüldüğü gibi Ali’nin 13, Salim’in 9, Hasan’ın 7, Burak’ın ise 7 puanı vardır. Seçilen öğrencilerin Harf Biçimi bölümünde Ali, Salim, Hasan’ın 1, Burak’ın 2 puanı; Kelime Yazımı bölümünde Ali’nin 4, Salim’in 3, Hasan ve Burak’ın 0 puanı; Genel Bakış bölümünde Ali’nin 2 diğerlerinin 0 puanı; İmla/Noktama bölümünde ise Ali’nin 6, Salim’in 9, Hasan’ın 6, Burak’ın 5 puanı vardır.

Tablo 2.Yazma hatası değerlendirme formu

YAZMA HATASI DEĞERLENDİRME FORMU		Ali			Salim			Hasan			Burak		
	Maddeler	E	K	H	E	K	H	E	K	H	E	K	H
Harf Biçimi	Dik temel harfleri şekline uygun doğru yazar.			X			X			X			X
	Harfi uygun büyüklükte yazar.			X			X			X			X
	Eklentisi olan harflerin eklentilerini doğru yazar.	X			X			X			X		
	Uzantısı olan harflerin uzantısını doğru yazar.			X			X			X			X
	Benzer harfleri karıştırmadan yazar.			X			X			X			X
	Harflerin yazım yönüne dikkat ederek doğru yazar			X			X			X			X
Kelime Yazımı	Kelime içinde eksik harf bulunmadan yazar.			X			X			X			X
	Kelime içinde fazla harf bulunmadan yazar.	X			X			X			X		X
	Kelime içinde eksik hece bulunmadan yazar.	X			X			X			X		X
	Kelime içinde fazla hece bulunmadan yazar.	X			X			X			X		X
	Kelimeyi hatasız ve doğru yazar.			X			X			X			X
	Cümle içinde eksik kelime bulunmadan yazar.			X			X			X			X
	Cümle içinde fazla kelime bulunmadan yazar.	X			X			X			X		X
Genel Bakış	Sayfa düzenine ve temizliğine dikkat ederek yazar.			X			X			X			X
	Satır çizgisine dikkat ederek yazar.			X			X			X			X
	Satır başına dikkat ederek yazar.	X			X			X			X		X
	Okunaklı yazar.			X			X			X			X
	Harfler arası uygun boşluğu bırakarak yazar.			X			X			X			X
	Kelimeler arası uygun boşluğu bırakarak yazar.			X			X			X			X
	Cümleler arası uygun boşluğu bırakarak yazar.			X			X			X			X
	Paragrafı uygun yerden başlayarak yazar.	X			X			X			X		X
	Satırlara aynı hizadan başlayarak yazar.			X			X			X			X
Sayfa kenarlarında uygun boşluk bırakarak yazar.			X			X			X			X	
İmla/Noktalama	Başlığı uygun konumlandırır.		X			X		X					X
	Başlığı büyük harfle yazar.	X			X			X					X
	Cümle başı büyük harf kullanarak yazar.			X		X		X					X
	Özel isimlerin baş harfini büyük yazar.			X		X		X					X
	Noktayı yerinde kullanır.		X		X			X					X
	Virgülü yerinde kullanır.		X		X			X					X
	Soru işaretini yerinde kullanır.		X			X			X				X
	Ünlemi yerinde kullanır.			X		X		X					X
	Kısa çizgiyi yerinde kullanır.			X		X		X					X
Kesme işaretini yerinde kullanır.			X		X		X					X	
Toplam			13			9			7			7	

Hata tespitinden sonra yazı çalışması için eylem planı hazırlanmıştır. Eylem planı hazırlama sürecinde gerekli izinlerin alınmasıyla öğrencilere süreç ve çalışma hakkında bilgilendirme yapılmıştır. Yazılarının

daha iyi olması için birlikte çalışılacağı ifade edilmiş ve öğrencilerden de bununla ilgili olumlu dönüt alınmıştır. Aşağıda Tablo 3'te eylem planı hakkında ayrıntılı bilgiye yer verilmiştir.

Tablo 3. Araştırma eylem planı

Hafta	Çalışma Planı
1.Hafta	-e,l,a,k,i,n harf grubu harf yönü yönergeleriyle yazdırıldı. -o,m,u,t,ü,y harf grubu harf yönü yönergeleriyle yazdırıldı.
2.Hafta	-ö,r,ı,d,s,b harf grubu harf yönü yönergeleriyle yazdırıldı. -z,ç,g,ş,c,p harf grubu harf yönü yönergeleriyle yazdırıldı. -h,v,ğ,f,j harf grubu harf yönü yönergeleriyle yazdırıldı.
3.Hafta	-Harf grubuna uygun kelime çalışmaları deftere yazdırıldı.
4.Hafta	-Cümle çalışmaları deftere yazdırıldı.
5.Hafta	-Metin çalışmaları deftere yazdırıldı.
6.Hafta	-Metin çalışmaları deftere yazdırıldı.
7.Hafta	-Noktalama işaretleri çalışma etkinliklerle uygulandı.
8.Hafta	-Dikte ve bakarak kopyalama çalışmalarının değerlendirilmesi yapıldı.

Çalışma planına yönelik uygulanan etkinlikler 2.sınıfa devam eden öğrencilerle 2021-2022 eğitim öğretim yılının ikinci döneminde, günde 2 saat, haftada 10 saat şeklinde planlanmıştır. Toplam 8 hafta 80 saat uygulama yapılmıştır. Çalışmalar bir ders saati Türkçe dersinde ve bir ders saati de okul bitimi sonrasında olmak üzere toplam 2 ders saati şeklinde uygulanmıştır. Türkçe dersi yazma çalışmaları kapsamında gerçekleşen ders sürecinde katılımcı öğrencilerle harf, kelime, cümle kopyalama ve dikte çalışmaları yapılırken, sınıfta bulunan çalışmaya dâhil edilmeyen öğrencilerle farklı dikte çalışmaları uygulanmıştır. Uygulamanın 5. haftasından itibaren tüm öğrencilere aynı yazı ve metin çalışmaları yaptırılmıştır. Metinler MEB (2019) tarafından onaylanan 2. sınıfta kullanılan çalışma kitaplarına ait metin örneklerinden alınmıştır. Ders sürecinde yazı çalışmalarını erken bitiren öğrenciler farklı yazı etkinliklerini gerçekleştirirken; diğer öğrenciler ihmal edilmeden yazma hataları bulunan öğrenciler ile ilgilenilerek yazı çalışmalarının kontrol ve dönütleri sağlanılmıştır. Okul bitimi sonrasında gerçekleştirilen ders sürecinde ise uygulayıcı katılımcı öğrencilerle bire bir ilgilenecek çalışma planına uygun yazı çalışmalarını gerçekleştirmiştir. Bu yazı çalışmaları Türkçe dersinde uygulama kapsamında yapılan yazı çalışmaları etkinliklerinin devamı şeklindedir. Uygulama sürecinde öğrencilere aynı boyutlarda defter ve yumuşak uçlu kurşun kalemler alınmış ve tüm çalışmalar bu defterler üzerinde yapılmıştır. Sürecin takibi ve öğrencilerin yazı gelişimlerinin gözlenmesi açısından bu defterler kolaylık sağlamıştır. Uygulama sonunda defterler toplanmış ve öğrencilerin yazı çalışmalarına göre eylem planları şekillendirilmiştir.

2.2. Veri toplama araçları

Bu araştırmada veri toplama aracı olarak Yazma Hataları Değerlendirme Formu, Dik Temel Hata Tespit Formu, araştırmacı günlüğü ve dokümanlar kullanılmıştır.

1-Yazma hataları değerlendirme formu: Yazma hatalarını tespit etmek amacıyla araştırmacılar tarafından geliştirilen ve uzman görüşleri alınarak son hali verilen yazma hatası değerlendirme formu kullanılmıştır. Form oluşturma sürecinde yazma hatalarını belirlemek amacıyla öğrencilerden çeşitli yazı örnekleri toplanmış ve öğrencilere çeşitli metinler dikte ettirilmiştir. Toplanan yazı örnekleriyle öğrencilerin yazma hataları listelenmiş, ilgili literatür taranmış ve oluşturulan form uzman görüşüne sunulmuştur. Sınıf öğretmenliği alanında 2 doçent ve 2 profesör olmak üzere 4 öğretim üyesinden uzman görüşü alınmıştır. 33 Maddeden oluşan Yazma Hataları Değerlendirme Formunda en yüksek 66, en düşük ise 0 puan alınabilir. Form derecelendirmesi E (Evet) 2 puan, K (Kısmen) 1 puan, H (Hayır) 0 puan şeklinde oluşturulmuştur.

2-Dik temel harf hata tespit formu: Dik Temel Harf Hata Tespit Formu 29 harfi (büyük ve küçük harf boyutuyla) içeren, öğrencilerin harf hatalarını tespit etmek amacıyla oluşturulmuştur. Burada da harflerde genel olarak sürekli aynı hatalar yapıldıysa formda o harf işaretlenmiştir. Öğrencilerin yazı örneklerinde ve yazma çalışmalarında sıklıkla hata yaptıkları harfler tespit edilerek çalışmalarda bu harfler üzerine ağırlık verilmiştir.

3-Araştırmacı günlüğü: Araştırmacı günlüğü, eylem araştırmalarında sıkça tercih edilen veri toplama araçlarından biridir ve oluşturulan çalışma açısından oldukça önemlidir. Günlüklerde araştırmacının tüm detaylarıyla ilgili gözlemlerin ve görüşlerin araştırmacı tarafından kaydedilmesi söz konusudur.

4-Dokümanlar: Araştırmada yazı çalışması olarak ilkökul birinci sınıf düzeyi harf öğretimi kaynaklarından faydalanılmıştır. Araştırma sonunda dikte ettirilen metinler MEB'e ait kitaplarda öğrencilerin düzeyine uygun olarak belirlenen metinler arasından, uzman görüşü alınarak seçilmiştir. Araştırmada öğrencilerin yazma hatalarını gidermek amacıyla harf çalışmaları, kelime çalışmaları, cümle çalışmaları, metin çalışmaları, noktalama işaretleri etkinlik ve çalışmaları uygulanmıştır. Harf, kelime, cümle ve metin çalışmaları için üzerinden giderek yazma çalışmalarından faydalanılmıştır. Yapılan bütün bu uygulamalar öğrenci defterlerine kaydedilmiş ve defterler süreç sonunda toplanarak öğrenci yazılarına ilişkin örnekler doküman olarak toplanmıştır.

2.3. Verilerin analizi

Araştırmada elde edilen veriler analiz edilirken nitel araştırma modelinin veri analiz yöntemlerinden betimsel analiz tekniğinden faydalanılmıştır. Nitel araştırma desenlerinden olan betimsel analiz, çeşitli veri toplama teknikleriyle elde edilen verilerin daha önceden belirlenmiş temalara göre özetlenmesi ve yorumlanmasıdır. Bu analiz türünde araştırmacı görüştüğü ya da gözlemiş olduğu bireylerin görüşlerini yansıtabilmek amacıyla elde ettiği bulguları okuyucuya özetleyerek ve yorumlayarak sunmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2003). Sayısal olarak verilmesi gereken veriler de nitel verilerin sayısallaştırılmasında kullanılan tekniklerinden yararlanılarak elde edilmiştir. Bu bağlamda öğrencilerin yazma hataları, hataların giderilmesine yönelik uygulamaların öncesi ve sonrası oluşturulan "Yazma Hataları Değerlendirme Formu"na göre değerlendirilerek puanları karşılaştırılmıştır. Bunun yanı sıra eylem planı sürecinde gerçekleştirilen etkinlikler hafta hafta analiz edilmiştir ve yazma hatası değerlendirme formunda yer alan sınıflama göz önünde bulundurularak betimsel analiz yapılmıştır.

2.4. Geçerlik ve güvenilirlik

Eylem araştırmalarında geçerlik ve güvenilirlik diğer tüm araştırma yöntemleri gibi konuya ilişkin olarak verilerin toplanıp analiz edildiği ve bulguların raporlaştırıldığı araştırma sürecinin her basamağında gerekli özen ve titizlik sağlanabilir. Bir araştırmanın sağlamlığı onun kalitesinin bir göstergesidir, bunun için gerçekleştirilen tüm adımlar da eksiksiz ve özenli bir biçimde gerçekleştirilmesi ve raporlaştırılması gerektiği belirtilmektedir (Marrow, 2005; Mertler, 2014; Tracy, 2010). Alanyazında eylem araştırmalarının sağlamlığı ile ilgili birçok ölçütten söz edilmektedir. Bunlar şu şekildedir:

1-Döngünün Tekrarlaması: Bu bağlamda süreçte gerçekleştirilen her döngünün odaklanılan konunun daha iyi anlaşılmasını sağlayabilmek ve değişimi/gelişimi gerçekleştirmede yardımcı olabileceği, bununla birlikte ortaya çıkan sonuçların inandırıcılığını arttırabileceğinin belirtmektedir (Mertler, 2014). Öğrencilerin bireysel farklılıkları göz önünde bulundurulduğunda ilerleme süreçleri aynı şekilde olmamaktadır. Çalışmalar sırasında erken bitiren öğrenciler olurken çalışmasını tekrar etmesi gereken öğrenciler de bulunmaktadır. Bu nedenle öğrencilere çalışmalar sırasında uygun zaman tanınmıştır. Çalışmaların tamamlanmaması veya hata oluşması durumunda ise öğrencinin çalışmasını tekrarlaması ve yeniden uygulaması sağlanmıştır. Çalışmada her öğrenci için istenilen sonuçlar gerçekleştirildikçe bir diğer aşamaya geçilmiştir.

2-Uzun Süreli Katılım ve Saha Gözlemi: Sağlamlık için eylem araştırması sürecinde ortaya çıkan sonuçların tam olarak anlaşılması açısından sahada uzun süre kalmak ve sistematik bir şekilde yeterli veri toplamak gerekmektedir (Gürgür, 2019). Araştırmacılardan biri aynı zamanda uygulama sınıfının öğretmenidir. Bu süreçte öğrencilerin araştırmacı tarafından iyi gözlemlenmesi sağlanmış ve çalışmanın yürütülmesi kolaylaşmıştır. Öğrencilerin bireysel farklılıklarını bilmek araştırmacının onlara karşı yaklaşımını etkilemiş ve çalışmaları planlamakta kolaylık sağlamıştır. Yazı çalışmalarına katılım sürecinde hastalık veya farklı sebeplerle birkaç gün okula gelemeyen öğrenciler ile süreç içinde çalışmaları telafi ederek çalışmaların devamlılığını sağlanmıştır. Bunun yanı sıra 80 saatlik gibi uzun bir sürede araştırma gerçekleştirilmiştir. 8 hafta boyunca her gün öğrencilerle eylem sürecine ilişkin çalışma yapılmıştır.

3-Araştırmacının Deneyimi: Araştırmacının edindiği kuramsal bilgiler alt yapısı ile birlikte eylem araştırmasında planlama, süreci yürütme, veri toplama ve elde edilen verileri analiz etme adımları deneyimli araştırmacılarla iş birliği yapılarak yürütülmesi gerektiği önerilmektedir (Mertler, 2014). Araştırma konusuna ilişkin araştırmacıların daha önceden çalışması ve konu hakkında gerekli literatür taramalarının yapılması araştırmacının konuya ilişkin deneyimini ortaya koymaktadır. Çalışmanın her sürecinde alanında uzman kişilerle planlı ve programlı bir şekilde çalışılmıştır. Oluşturulan eylem planı basamaklarını yürütürken adım adım kontrol edilerek ilerlenmiştir.

4-Veri Çeşitlemesi: Veri çeşitlemesi, araştırmanın geçerliği için çok yönlü veri toplanması olarak ele alınmaktadır. Olay ve olguların tam ve doğru olarak anlaşılmasını, varılan sonuçların uygunluğunu ve güvenilirliğinin sağlayabileceği belirtilmektedir (Gürgür, 2019). Öğrencilerin yazı çalışmalarına ait elde edilen veriler defter örneklerinden ve farklı zamanlarda yapılan yazı çalışmalarından oluşmaktadır. Araştırma sürecinde uygulanan etkinlikler sonucu yapılan yazı çalışmaları ise farklı metin türlerinde, farklı uzunluklarda seçilerek dikte ve bakarak dikte etme şeklinde uygulanmıştır. Veriler farklı zamanlarda uygulanan yazı örneklerinden elde edilmiştir. Uygulama, devamlılığı olan öğrencilerle sürdürülmüş, uygulama öncesi ve sonrası değerlendirme amacıyla yapılan yazı çalışmalarına uygulayıcı tarafından müdahale edilmemiştir. Öğrencilere uygulama sürecindeki çeşitliliğin yanı sıra veri toplama

araçlarında da çeşitliliğe gidilmiştir. Araştırmacı günlükleriyle araştırmacının bakış açısı yansıtılmaya çalışılmış, geliştirilen ve uygulanan formlarla yazma hataları ortaya çıkarılmıştır. Öğrencilerden elde edilen dokümanlar da öğrencilerin süreç içerisindeki gelişimleri göz önüne konulmuştur. Bununun yanı sıra araştırmacı günlükleriyle sürece yönelik notlar alınmıştır.

Geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarını desteklemek için öğrencilerin yazma hatalarının belirlenmesinde araştırmacılar birlikte çalışmıştır. Öğrencilerin yazma hatalarını belirlemeye yönelik dikte ettirilen metinler toplandıktan sonra yazma hatalarına ilişkin hazırlanan formlar araştırmacılar tarafından beraber analiz edilmiş ve yazma hatalarına ilişkin ortak yargıya varılmıştır. Eylem planının uygulanması sırasında toplanan öğrenci dokümanları bulguları desteklemek için kullanılmıştır. Öğrencilere kod isim verilerek uygulama örnekleri bulgularda verilmiştir.

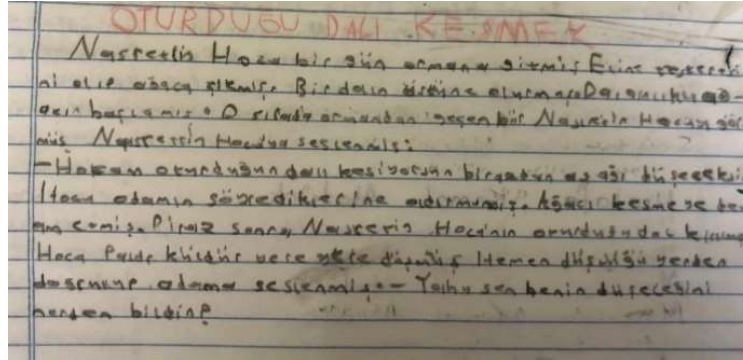
3. Bulgular ve yorum

3.1. Uygulama öncesi öğrencilerin yazı örneklerine ait bulgular

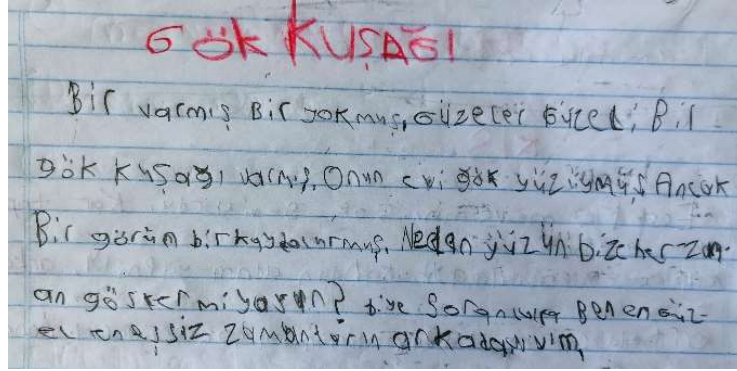
3.1.1. Ali' ye ait bulgular

Ali sınıfta okuma düzeyi iyi olan bir öğrencidir. Ali sol elle ve hızlı yazı yazmaktadır. Ali çoğunlukla satır çizgisine dikkat etmeme ve harf biçim hataları yapmaktadır. Ali'nin Tablo 2'de yer alan "Yazma Hataları Değerlendirme Formu"na göre uygulama öncesi 13 puanı bulunmaktadır. Ayrıca sürecin başında öğrencinin sırada oturma, kalem tutma ve defter pozisyonu düzeltilerek, doğru yazması sağlanmıştır.

Ali'nin farklı zamanlarda yazılmış Şekil 1 ve 2'deki yazı örnekleri incelendiğinde öğrencinin satır çizgisine dikkat etmeden yazdığı, harf biçim hatalarının yoğunlukta bulunduğu, harfi uygun büyüklükte yazmadığı, uzantısı satır altında olması gereken harfleri yanlış yazdığı (y,g,ğ,p), harfler, kelimeler ve cümleler arası uygun boşluk bırakmadan yazdığı görülmektedir.

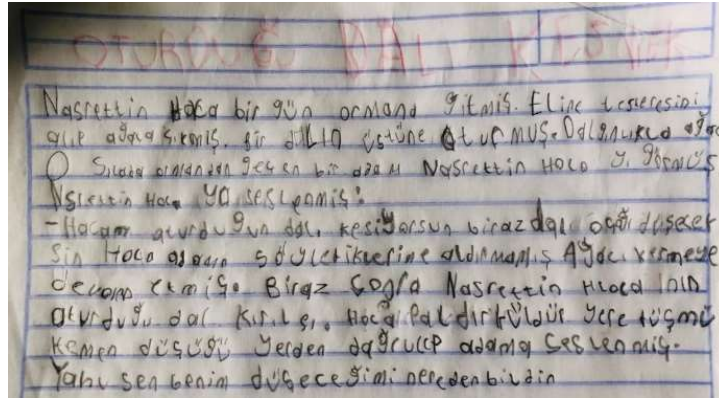
Şekil 1

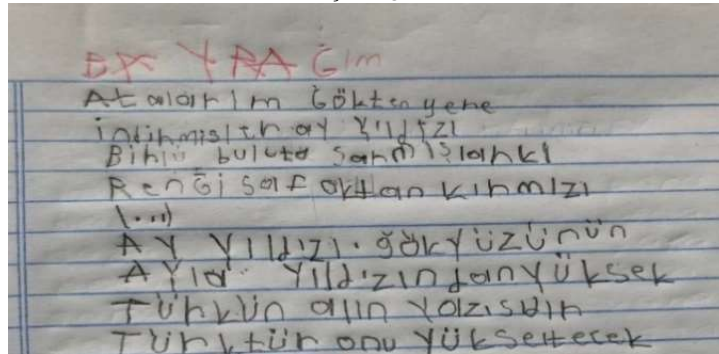
Şekil 2

3.1.2.Salim' e ait bulgular

Salim sınıfta okumayı ve yazmayı geç öğrenen ve yavaş yazan öğrencilerden biridir. Yazarken oturma pozisyonu yanlış olduğu ve kalem tutmada hataları olduğu gözlemlenmiştir. Salim'in Tablo 2'de yer alan "Yazma Hataları Değerlendirme Formu"na göre uygulama öncesi 9 puanı bulunmaktadır. Salim'in Şekil 3 ve 4'teki yazı örnekleri incelendiğinde çok fazla hatası olsa da en belirgin yazma hataları; yazılarını satır çizgisine oturtmadan yazması ve harfi uygun büyüklükte yazmamasıdır. Ayrıca harf biçim hatalarında sıklıkla hata yaptığı ve harf yazım yönlerini yanlış yaparak harfleri aşağıdan yukarıya doğru yazdığı gözlemlenmiştir.

Şekil 3.

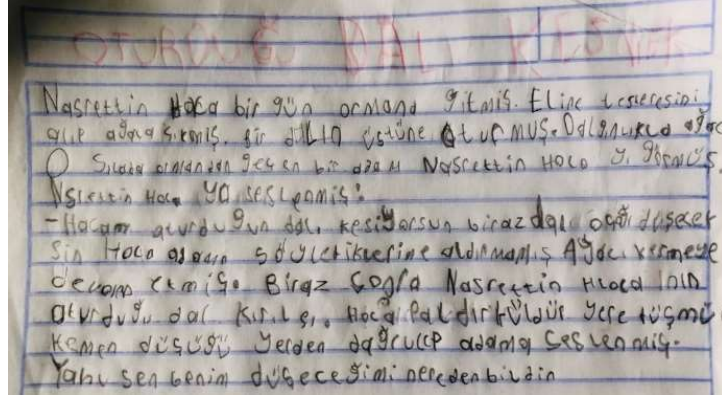

Şekil 4.

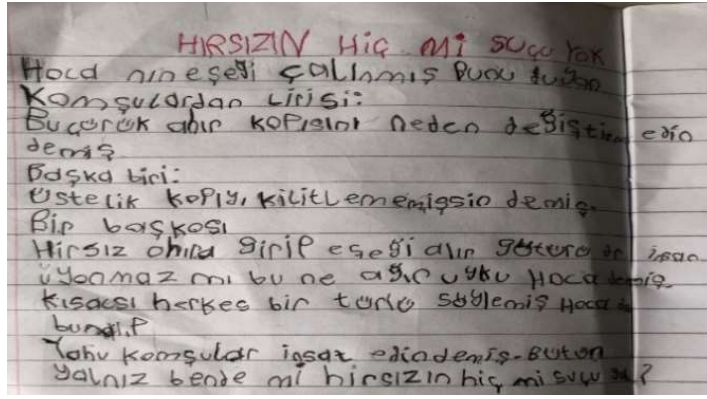
3.1.3. Hasan' a ait bulgular

Hasan sınıfta ders katılımı az olan, yazısı hızlı ve yazısına dikkat etmeden yazan bir öğrencidir. Hasan'ın Tablo 2'de yer alan "Yazma Hataları Değerlendirme Formu"na göre uygulama öncesi 7 puanı bulunmaktadır.

Hasan'ın Şekil 5 ve 6'daki yazı örneklerinde görüldüğü gibi tüm temalarda hatası bulunmakta fakat harf biçim hatalarının ve satır çizgisine dikkat etmeden yazma hatasının belirgin olduğu görülmektedir. Ayrıca Hasan kalem tutmayla ilgili sıkıntılar yaşamakta ve yazarken defteri yanlış konumlandırmaktadır.

Şekil 5.

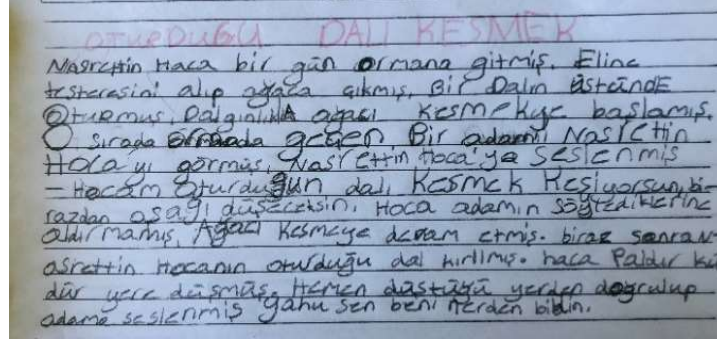
Şekil 6.

3.1.4. Burak' a ait bulgular

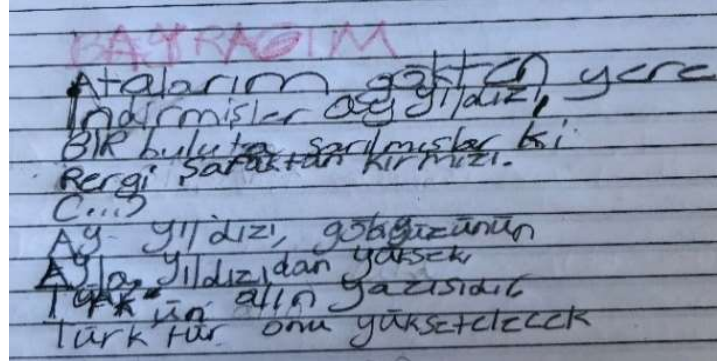
Burak kodlu öğrenci sınıfta okuma düzeyi iyi olan fakat yazı yazarken dikkati çabuk dağılan bir öğrencidir. Burak'ın Tablo 2'de yer alan "Yazma Hataları Değerlendirme Formu"na göre uygulama öncesi 7 puanı bulunmaktadır. Ayrıca sürecin başında öğrencinin sırada oturma, kalem tutma ve defter pozisyonu düzeltilerek, doğru yazması sağlanmıştır.

Burak'ın Şekil 7 ve 8'deki yazı örneklerinde görüldüğü gibi çok yoğun hataları olsa da en belirgin yazma hataları harfleri uygun büyüklükte yazmaması ve satır çizgisine oturtmadan yazmasından kaynaklanmaktadır. Ayrıca harf biçim hatalarında hata yaptığı ve harf yazım yönlerini yanlış yaparak harfleri aşağıdan yukarıya doğru yazdığı da uygulayıcı tarafından gözlemlenmiştir.

Şekil 7.

Şekil 8.

3. 2. Harf çalışmalarına ait bulgular

1.ve 2. hafta uygulanan harf çalışma etkinlikleri uygulamaya dâhil edilen 4 öğrenci ile defterleri üzerine uygulayıcı tarafından yazılan büyük ve küçük harf yazımları üzerinden çalışılmıştır. Harf Hata Tespit Formu' na göre öğrencilerin yoğun harf hataları yaptığı tespit edilmiştir. Bu hatalara yönelik tüm harflerin öğretimi sırasında öğrencinin yoğun harf hatası yaptığı harfin öğretimi üzerinde daha çok durulmuştur. Öğrenciye harfin yazım şeklinin kavratılmasında bir ders saatinde uygulanan işlemler aşağıdaki gibidir:

Harfin yazım şekli, yazış yönü ve yönergeleri tahta üzerinde gösterilmiştir.

Öğrenciye tahta üzerinde harfi tekrar yazması ve harf üzerinden geçerek yazması gerçekleştirilmiştir.

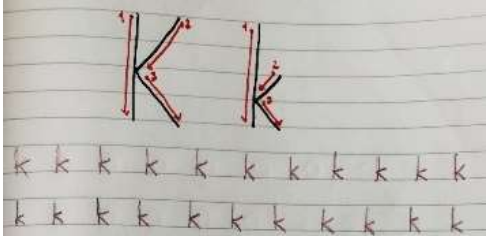
Harfin yazım şekli, yazış yönü ve yönergeleri yaz-sil etkinlik kitabı üzerinde yazdırılmıştır.

Harfin yazım şekli, yazış yönü ve yönergeleri öğrencinin defteri üzerinde gösterilmiştir.

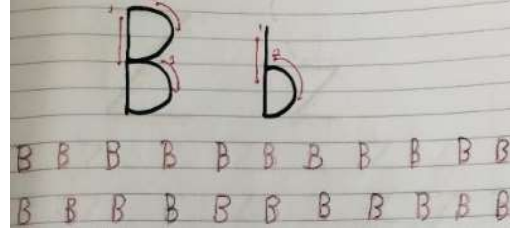
Öğrenciye satır içi ve satır çizgisine uygun doğru yazmasına yönelik yönergeler verilmiştir.

Her öğrenciye defter üzerinde yazılı olan noktalı harf ve silik harf üzerinden geçme çalışmaları yaptırılmıştır.

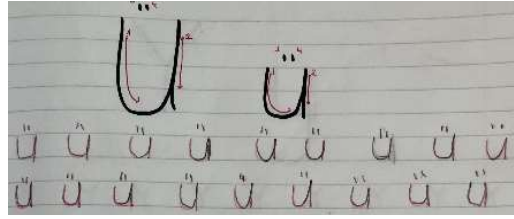
Her öğrenci için uygulanan harf çalışmalarının bazı örnekleri aşağıda verilmiştir. Harf çalışmaları harfin üzerinden gitme ve dikte etme çalışmalarıyla gerçekleştirilmiştir. Uygulama süresince öğrencilerin kalem tutma, sırada oturma, harf yön ve yönergelerine dikkat ederek yazmaları sağlanmıştır. Şekil 9, 10 ve 11'de öğrencilere ait harf çalışmalarına yönelik çalışmaların bir kısmı yer almaktadır.

Şekil 9.

Şekil 10.

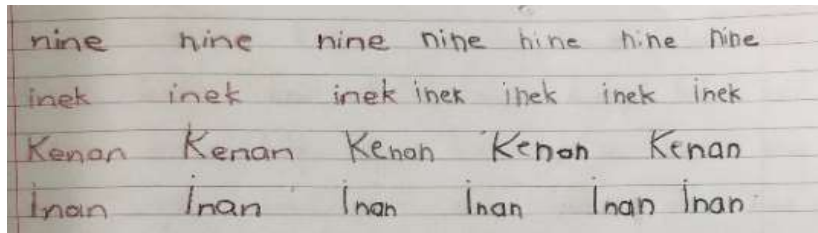

Şekil 11.

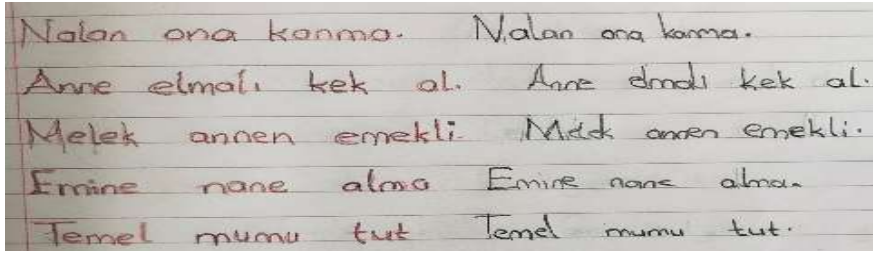
3.3. Kelime ve cümle çalışmalarına ait bulgular

3. ve 4. hafta uygulanan kelime ve cümle çalışmaları kopyalama ve bakarak dikte etme çalışmalarından oluşmuştur. Öğrencilere ait defterlere araştırmacının yazmış olduğu kelimeler, harf gruplarına ait kelime çalışmalarından alınan kısa kelimelerden oluşmaktadır. Cümle çalışmaları ise yazdırılan kelime gruplarından oluşan kısa cümlelerden oluşmaktadır. Öğrencilerle uygulanan çalışmaların bir kısmı Türkçe dersi süresince uygulanırken; kalan kısmı okul bitiminde ek ders şeklinde yapılan ders saatinde uygulanmıştır.

3.3.1. Ali'ye ait bulgular

Şekil 12.

Şekil 13.

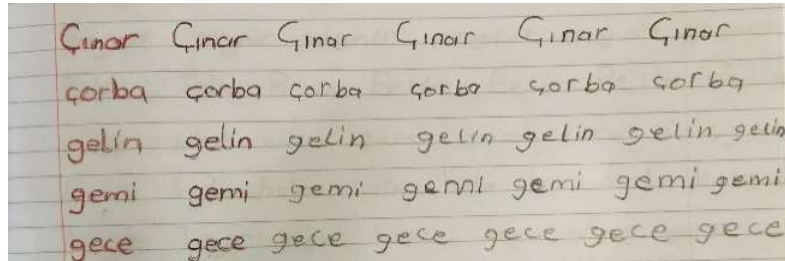
Ali'nin kelime ve cümle çalışmalarına ait bulgularında Yazma Hatası Değerlendirme Formu'nda yer alan genel bakış temasına ait maddelerden, harfler arası uygun boşluğu gerektiği kadar bırakmadığı fakat kelimeler arası uygun boşluğu bırakarak yazdığı ve satır çizgisine dikkat ederek okunaklı yazdığı görülmektedir. Buna ilişkin uygulayıcının araştırmacı günlüğündeki not şu şekildedir:

“Ali kelime düzeyinde beklediğimden daha düzgün ve doğru yazmaya başladı. Ali yazarken her satır bitiminde yazdığını göstererek onay bekliyor. Süreçte başarılı olmak çok hoşuna gitti, çalışmalara hevesle katılıyor. Satırı hizalayarak yazamayan ve yazı boyutuyla ilgili sıkıntı yaşayan Ali artık satır çizgisine dikkat ederek daha küçük yazıyor” (Araştırmacı günlüğü, 08.04.2022).

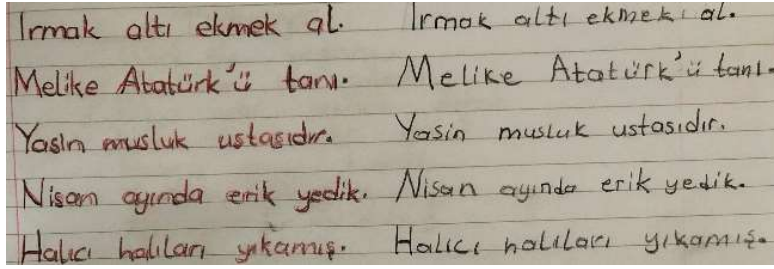
3.3.2.Salim'e ait bulgular

Salim' in uygulama öncesi yazı örneklerinde, Yazma Hataları Değerlendirme Formu' nun kelime yazımı temasına göre kelime içinde eksik ve fazla harf bulundurarak yazdığı, kelime içinde eksik ve fazla hece bulundurarak yazdığı, kelimeyi hatasız ve doğru yazmadığı görülmektedir. Uygulama sürecinde gerçekleştirdiği yazı örnekleri Şekil 14 ve 15'te ise bakarak dikte ettiğ i kelime ve cümlelerde bu hataları düzeltiltiğ i görülmektedir. Buna ilişkin uygulayıcının araştırmacı günlüğündeki not şu şekildedir:

“Salim cümle çalışmalarında yazısını uyarılarla biraz daha küçülttü ama arada tekrar büyük yazmaya devam ediyor. Sürece başladığından bu yana yazısının düzelmesinden dolayı daha istekli yazıyordu fakat yazı çalışmalarını yapmaktan mutlu olup olmadığını sorduğ umda “Öğretmenim yeter yazım daha düzeldi” şeklinde cevap verdi. Süreçte öğrencileri sıkmadan ve motive ederek ilerlemeye çalışıyorum, bu yüzden ara vererek çalışmalara sonra devam etmesini sağladım” (Araştırmacı günlüğü, 22.04.2022).

Şekil 14.

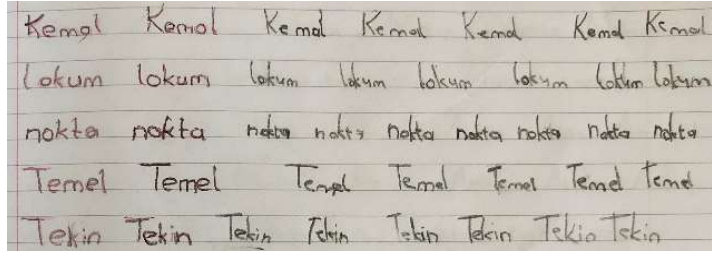

Şekil 15.

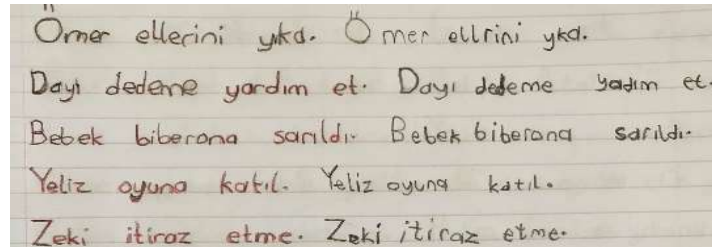
3.3.3. Hasan'a ait bulgular

Hasan'ın Şekil 16 ve 17'deki örneklerinde görüldüğü gibi kelime ve cümle çalışma örneklerinde harf biçim hatalarından harfi uygun büyüklükte yazar ve harfi şekline uygun yazar hatalarını düzelttiği görülmektedir. Ayrıca kelimeler arası uygun boşlukla yazdığı, satır çizgisine dikkat ederek uzantısı ve eklentisi olan harfleri uygun konumlandığı görülmektedir. Buna ilişkin uygulayıcının araştırmacı günlüğündeki not şu şekildedir:

"Hasan cümle çalışmalarında ilkyazı örneklerinde güzel yazarken son yazı örneklerinde artık yazmak istemediğini dile getirdi. Süreçte motive edebilmek için çalışmaya ara verdim ve çocuklarla oyun oynadık. Cümle çalışmalarını bir sonraki derste tamamladı. Beni üzdüğünü düşünerek özür diledi. Ben de çalışmasını neden yaptığımızı tekrar anlatarak motive etmeye çalıştım." (Araştırmacı günlüğü, 22.04.2022).

Şekil 16.

Şekil 17.

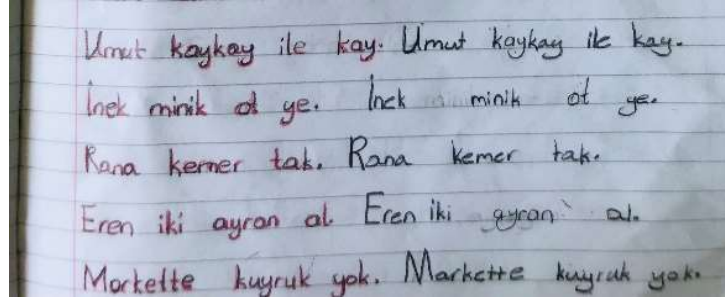
3.3.4. Burak'a ait bulgular

Burak'ın kelime çalışmalarına ilişkin Şekil 18 ve 19'daki yazı örneklerinde görüldüğü gibi harf biçimi temasında dik temel harfleri doğru ve uygun büyüklükte yazdığı, eklentisi ve uzantısı olan harfleri doğru yazarak düzelttiği görülmektedir. Ayrıca öğrencinin yazım ve harf yönlerine dikkat ederek yazdığı araştırmacı tarafından çalışma sırasında gözlemlenmiştir. Yazma hataları değerlendirme formunun kelime yazımı alt temasına göre kelimeleri hatasız ve doğru yazdığı görülmektedir. Burak'ın kelime

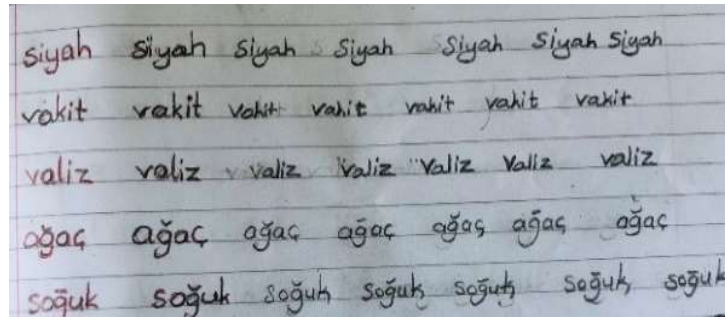

yazımında harfler arası uygun boşluğu bırakarak yazdığı görülmektedir. Buna ilişkin uygulayıcının araştırmacı günlüğündeki not şu şekildedir:

“Burak dikkatini toplayıp yazmaya başlayınca daha kontrollü ve doğru yazmaya başladı. Süreçte yazma hatalarını birlikte tespit ederek düzelttik. Burak ayrıca kelime çalışmalarında düzenli ve satır çizgisine dikkat ederek yazmaya başladı. Fakat elini kaldırmak yazmakta güçlük çekiyor hala bazı harfleri elini kaldırmadan bağlayarak yazmaya çalışıyor.” (Araştırmacı günlüğü, 08.04.2022).

Şekil 18.

Şekil 19.

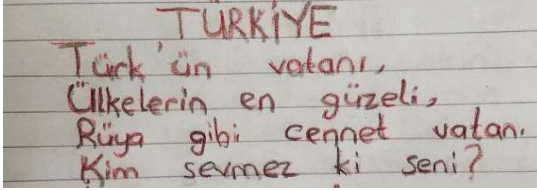
3.4. Metin çalışmalarına ait bulgular

5. ve 6. hafta uygulanan metin çalışmalarında, öğrenciler uygulayıcı tarafından defter üzerinde yazılan silik yazı üzerinden gittikten sonra metni defterindeki örneğe göre metnin aşağısına dikte ederek yazmışlardır.

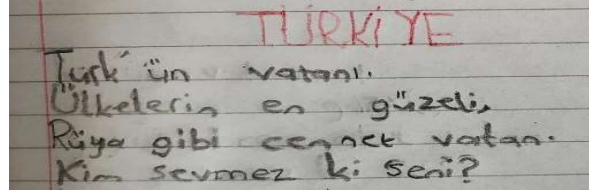
3.4.1. Ali'ye ait bulgular

Ali'nin uygulama öncesi Yazma Hataları Değerlendirme Formu genel bakış temasında yer alan maddelerden sayfa düzenine ve temizliğine dikkat etmediği, satır çizimine dikkat etmeden, satırlara aynı hizadan başlamadan yazdığı görülmektedir. Ayrıca harfler, kelimeler, cümleler arası uygun boşluğu bırakmadan yazdığı ve okunaklı bir yazıya sahip olmadığı görülmektedir. Ali'nin uygulama sürecinde metin çalışmalarına ait örnekleri Şekil 20 ve 21'de yer almaktadır. Elde edilen bulgulara göre Ali'nin satır çizimine dikkat ederek yazdığı ve satır başından başlayarak, sayfa düzenine dikkat ederek yazdığı görülmektedir. Buna ilişkin uygulayıcının araştırmacı günlüğündeki not şu şekildedir:

“Ali, metin çalışmaları düzeyinde çok yavaş ve dikkatli yazmaya çalıştı. Yaptığı çalışmalarda hatalarını düzeltse de hala tam olarak doğru yazamadığını düşünüyor ve sürekli silerek düzeltmeye çalışıyor. Harfler arası uygun boşluk bırakması için sık sık uyarılmaya devam etsem de bu durumu yazarken bazen göz ardı ediyor.”(Araştırmacı günlüğü, 20.05.2022)

Şekil 20.

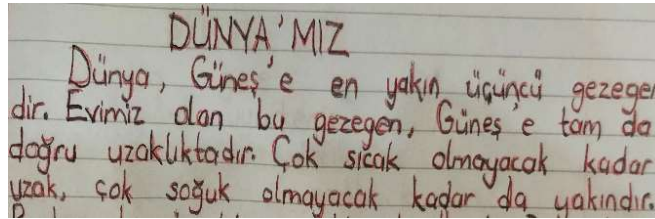

Şekil 21.

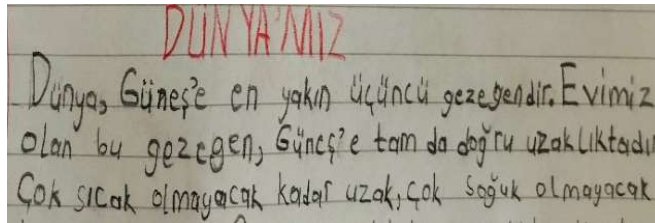
3.4.2.Salim'e ait bulgular

Salim'in uygulama öncesi yazı örneklerine göre Yazma Hataları Değerlendirme Formu genel bakış temasında paragrafa uygun yerden başlamadığı, satır çizgisine ve satır hizasına dikkat etmediği, harfler, kelimeler ve cümleler arası uygun boşluğu ayarlamadığı ve sayfa düzenine dikkat etmeden yazdığı görülmektedir. Salim'in uygulama sürecindeki Şekil 23'teki yazı örneğinde harfler ve kelimeler arası uygun boşluğu bıraktığı görülmektedir. Ayrıca satır çizgisine dikkat ederek yazmış fakat paragrafa uygun boşluğu bırakmadan yazıya başlamıştır. Bunun yanı sıra sayfa düzenine dikkat ederek, okunaklı yazdığı görülmektedir. Buna ilişkin uygulayıcının araştırmacı günlüğündeki not şu şekildedir:

“Salim, metin çalışmalarında bağımsız yazarken biraz yavaşladı ve metinleri daha dikkatli yazıyor. Yazısı ilk başladığımız çalışmalara göre çok düzeldi fakat süreçte dikkati toparlamak ve yazısına odaklanmasını sağlamak için kontrollü davrandım ve çalışmaları öğrencileri sıkmadan yaptırmaya çalıştım.”(Araştırmacı günlüğü, 20.05.2022)

Şekil 22.

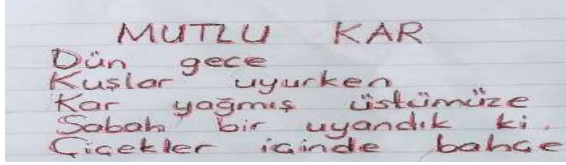
Şekil 23.

3.4.3.Hasan'a ait bulgular

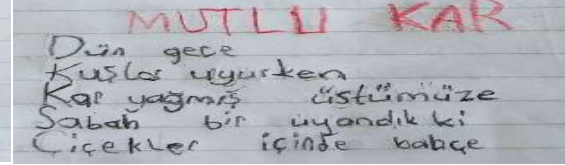
Hasan'ın uygulama öncesi yazı örneklerine göre Yazma Hataları Değerlendirme Formu genel bakış temasından, paragrafa uygun yerden başlamadığı, satır çizgisine ve satır hizasına dikkat etmediği,

harfler, kelimeler ve cümleler arası uygun boşluğu ayarlamadığı ve sayfa düzenine dikkat etmeden yazdığı görülmektedir. Hasan'ın Şekil 25'te uygulama sürecindeki yazı örneğinde ise satır çizgisine dikkat ederek yazdığı ve satır başından başlayarak, sayfa düzenine dikkat ederek yazdığı fakat harf biçim hatalarını tekrarladığı ve yazarken dikkatsizce yazdığı görülmektedir. Buna ilişkin uygulayıcının araştırmacı günlüğündeki not şu şekildedir:

“Hasan, metin çalışmaları düzeyinde ilk çalışmalara yine başlangıçta hevesle başladı fakat süreçte çalışmaları isteksiz yazdı. Yazdığı çalışmalarda çoğunlukta müdahale ve düzeltme dinlemeden yaptı. Durumu üstelemedim ve serbest yazmasına müsaade ettim.” (Araştırmacı günlüğü, 20.05.2022)

Şekil 24.

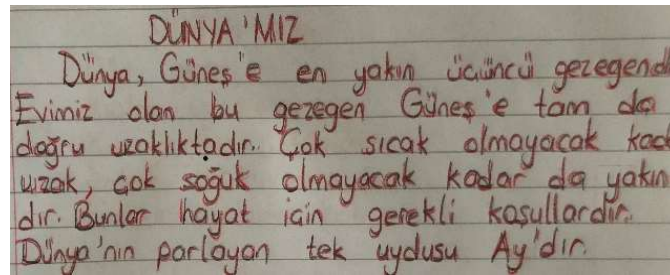

Şekil 25.

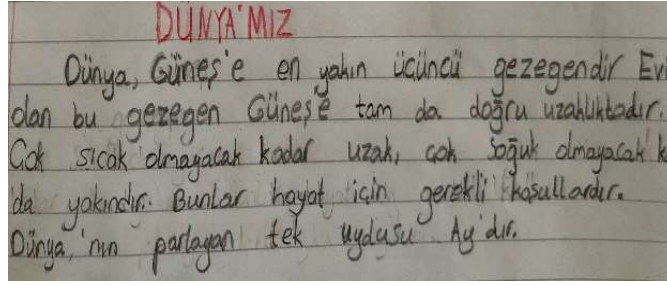
3.4.4. Burak' a ait bulgular

Burak'ın uygulama öncesi yazı örneklerine göre Yazma Hataları Değerlendirme Formu genel bakış temasından, paragrafa uygun yerden başlamadığı, satır çizgisine ve satır hizasına dikkat etmediği, harfler, kelimeler ve cümleler arası uygun boşluğu ayarlamadığı ve sayfa düzenine dikkat etmeden yazdığı görülmektedir. Burak'ın uygulama sürecinde elde edilen Şekil 27'deki yazı örneğinde ise harfler, kelimeler ve cümleler arası uygun boşluğu bırakarak yazdığı, satır çizgisine dikkat ederek yazdığı ve satır başından başlayarak, sayfa düzenine dikkat ederek yazdığı görülmektedir. Buna ilişkin uygulayıcının araştırmacı günlüğündeki not şu şekildedir:

“Burak, metin çalışmaları düzeyinde çok yavaş ve dikkatli yazmaya çalıştı. Dikkatini metin bitene kadar devam ettiriyor. Yazısını artık satır içinde satır çizgisine dikkat ederek yazıyor Harfler arası uygun boşluk bırakması için sık sık uyarmaya devam etsem de bu durumu yazarken bazen göz ardı ediyor.” (Araştırmacı günlüğü, 20.05.2022)

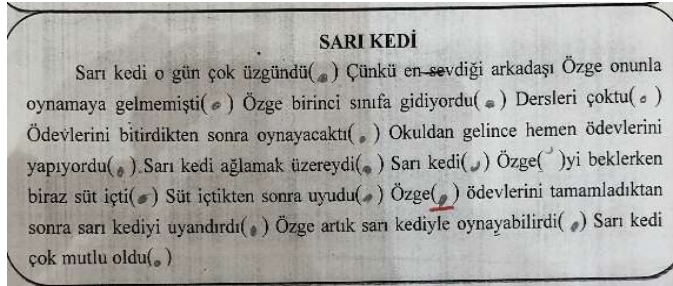
Şekil 26.

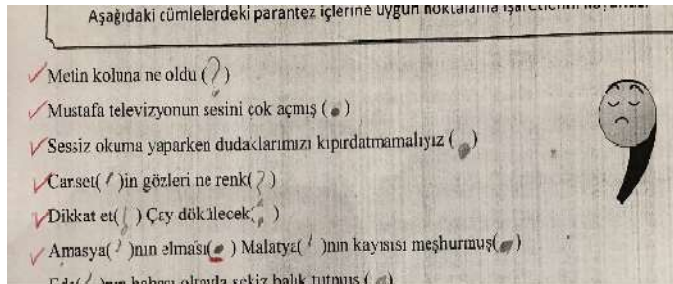
Şekil 27.

3.5. Noktalama İşaretlerine ait bulgular

7. hafta uygulanan noktalama işaretleri çalışma etkinlikleri kapsamında sınıftaki öğrencilere kısa bir konu anlatımından sonra drama yaptırılmıştır. Öğrencilerle hazırlanan yapışkanlı noktalama işaretleri materyalleri, tahta üzerinde yazılı olan cümle ve metinlerde uygun yerlere öğrenciler tarafından yerleştirilmiştir. Ayrıca noktalama işaretleri ile ilgili etkinliklerde çalışma kâğıtlarından faydalanılmıştır. Sürece sınıftaki tüm öğrenciler katılmış ve noktalama işaretleri tekrar uygulamaları tamamlanmıştır. Uygulama öncesi öğrencilerin sıklıkla temel noktalama işaretlerinde yanlışlıklar yaptığı nokta, virgül, ünlem ve soru işareti gibi noktalama işaretlerini kullanmadıkları veya yanlış yerde kullandıkları görülmektedir. Uygulama sonrası öğrencilerin nokta, virgül, ünlem ve soru işaretini uygun yerde kullandıkları görülmektedir.

Şekil 28.

Şekil 29.

3.6. Uygulama sonrası yazı örneklerine ait bulgular

Etkinlik ve uygulamaların bittiği son hafta olan 8. haftada öğrencilere çeşitli dikte çalışmaları yaptırılmıştır. Dikte yaptırırken herhangi kural veya noktalama işareti uyarısında bulunulmamıştır.

Süreçte sınıftaki tüm öğrencilere aynı yazma çalışmaları yaptırılmıştır. Yazma çalışmasını tamamlayan öğrencilerle birlikte yazısı hakkında konuşulmuş ve öz değerlendirme yapmaları sağlanmıştır.

Araştırma bittikten 2 hafta sonra öğrencilere tekrar daha önce yazmadıkları bir yazı örneği dikte ettirilmiş ve gelişimlerinin durumu gözlenmek istenmiştir. Süreç sonunda uygulatılan dikte metnine ilişkin öğrencilerin “Yazma Hatası Değerlendirme Formu”ndan aldığı puanlara ilişkin bilgiler Tablo 4’te belirtilmiştir.

Tablo 4.Uygulama Sonrası Yazma Hatası Değerlendirme Formu

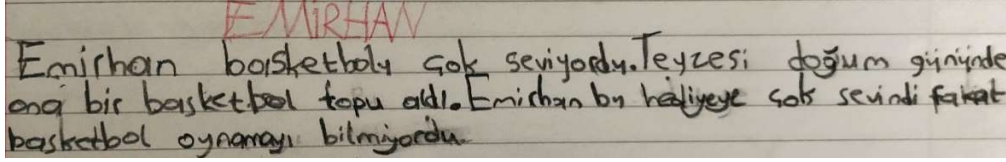
YAZMA HATASI DEĞERLENDİRME FORMU													
		Ali			Salim			Hasan			Burak		
		E	K	H	E	K	H	E	K	H	E	K	H
Harf Biçimi	Maddeler												
	Dik temel harfleri şekline uygun doğru yazar.	X			X			X			X		
	Harfi uygun büyüklükte yazar.	X				X			X			X	
	Eklentisi olan harflerin eklentilerini doğru yazar.	X			X			X					X
	Uzantısı olan harflerin uzantısını doğru yazar.	X			X			X					X
	Benzer harfleri karıştırmadan yazar.	X			X				X				X
Kelime Yazımı	Harflerin yazım yönüne dikkat ederek doğru yazar	X			X			X					X
	Kelime içinde eksik harf bulunmadan yazar.		X		X				X				X
	Kelime içinde fazla harf bulunmadan yazar.	X			X				X				X
	Kelime içinde eksik hece bulunmadan yazar.	X			X			X					X
	Kelime içinde fazla hece bulunmadan yazar.	X			X			X					X
	Kelimeyi hatasız ve doğru yazar.	X			X				X				X
	Cümle içinde eksik kelime bulunmadan yazar.	X			X			X					X
	Cümle içinde fazla kelime bulunmadan yazar.		X		X			X					X
Genel Bakış	Sayfa düzenine ve temizliğine dikkat ederek yazar.	X			X			X					X
	Satır çizgisine dikkat ederek yazar.	X			X			X					X
	Satır başına dikkat ederek yazar.	X			X			X					X
	Okunaklı yazar.		X		X				X				X
	Harfler arası uygun boşluğu bırakarak yazar.	X			X		X		X				X
	Kelimeler arası uygun boşluğu bırakarak yazar.	X			X			X					X
	Cümleler arası uygun boşluğu bırakarak yazar.	X			X			X					X
	Paragrafı uygun yerden başlayarak yazar.	X			X		X	X					X
	Satırlara aynı hizadan başlayarak yazar.	X			X			X					X
	Sayfa kenarlarında uygun boşluk bırakarak yazar.	X			X			X					X
Başlığı uygun konumlandırır.	X			X			X					X	
Başlığı büyük harfle yazar.	X			X			X					X	

İmla/Noktalama	Cümle başı büyük harf kullanarak yazar.	X	X	X	X
	Özel isimlerin baş harfini büyük yazar.	X	X	X	X
	Noktayı yerinde kullanır.	X	X	X	X
	Virgülü yerinde kullanır.	X	X	X	X
	Soru işaretini yerinde kullanır.	X	X	X	X
	Ünlemi yerinde kullanır.	X	X	X	X
	Kısa çizgiyi yerinde kullanır.	X	X	X	X
Kesme işaretini yerinde kullanır.	X	X	X	X	
Toplam		58	61	48	64

Tablo 4'te yer alan öğrencilerin uygulama sonrası Yazma Hatası Değerlendirme Formu puanlarına göre; 33 maddeden alınabilecek en yüksek puan 66 en düşük ise 0'dır. Tablo 5'te görüldüğü gibi Ali 13 puandan 58 puana, Salim 9 puandan 61 puana, Hasan 7 puandan 48 puana, Burak ise 7 puandan 64 puana yükselmiştir. Harf biçimi temasında Ali ve Hasan'ın 8 puanı, Burak ve Salim'in 11 puanı; Kelime Yazımı temasında Salim ve Burak'ın 14 puanı; Ali'nin 12 puanı, Hasan'ın 11 puanı; Genel Bakış temasında Burak'ın 19 puanı, Ali ve Salim'in 18 puanı, Hasan'ın 13 puanı; İmla/Noktama temasında ise Ali ve Burak'ın 20 puanı, Salim'in 18 puanı, Hasan'ın 16 puanı vardır.

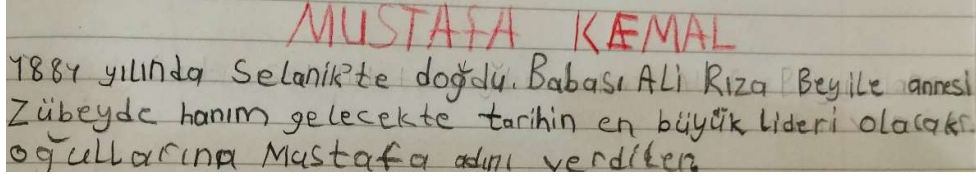
3.6.1. Ali'ye ait bulgular

Şekil 30.

Şekil 30'da Ali'ye ait uygulama sonrası elde edilen dikte örneklerinden biri verilmiştir. Ali'nin Yazma Hataları Değerlendirme Formu'na göre uygulama öncesi 13 puanı, etkinlik uygulamaları sonucunda 58 puana yükselmiştir. Harf biçim hatalarında yaptığı hatalarının kısmen düzelttiği, bu maddelere ait yazım hataları puanını 1 puandan 8 puana yükselttiği görülmüştür. Biçim hataları temasına ait; dik temel harfleri şekline uygun doğru yazar, harfi uygun büyüklükte yazar, benzer harfleri karıştırmadan yazar, uzantısı satır altında olan harfleri doğru yazar maddelerini kısmen gerçekleştirirken; eklentisi olan harflerin doğru yazdığı ve harflerin yazım yönüne dikkat ederek yazdığı maddelerinin düzeldiği görülmüştür. Ali'nin kelime yazımı temasına ait puanını 4 puandan 12 puana yükselttiği görülmüştür. Kelime içinde eksik harf bulunmadan yazar ve cümle içinde fazla kelime bulunmadan yazar maddelerini kısmen gerçekleştirirken; kelime içinde fazla harf bulunmadan yazar, kelimeyi hatasız ve doğru yazar, cümle içinde eksik kelime bulunmadan yazar maddelerinde başarılı olduğu görülmektedir. Ali'nin sayfa düzeni ve genel bakış temasına ait puanını 2 puandan 18 puana yükselttiği görülmektedir. Okunaklı yazar ve harfler arası uygun boşluğu bırakarak yazar maddelerini kısmen gerçekleştirirken sayfa düzenine ve temizliğine dikkat eder, satır çizgisine dikkat eder, satır başına dikkat eder, paragrafı uygun yerden başlayarak yazar, satıra aynı hizadan başlayarak yazar, sayfa kenarına uygun boşluk bırakarak yazar maddelerinde başarılı olduğu görülmektedir. İmla ve noktalama temasını 6 puandan 20 puana yükseltmiştir. İmla ve noktalama temasındaki tüm maddelerde başarılı olduğu görülmektedir.

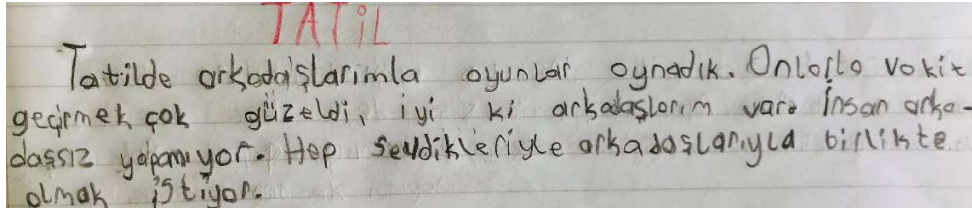
3.6.2.Salim'e ait bulgular

Şekil 31.

Şekil 31'de Salim'e ait uygulama sonrası elde edilen dikte örneklerinden biri verilmiştir. Salim'in Yazma Hataları Değerlendirme Formu'na göre yazıları değerlendirildiğinde uygulama öncesi 9 puanı 61 puana yükseltmiştir. Harf biçim hatalarında yaptığı hataların çoğunu düzelttiği bu maddelere ait yazım hataları puanını 1 puandan, 11 puana yükselttiği görülmektedir. Biçim hataları temasına ait; dik temel harfleri şekline uygun doğru yazar, eklentisi ve uzantısı olan harfleri doğru yazar, benzer harfleri karıştırmadan, harf yönüne dikkat ederek yazar maddelerinde başarılı olurken, harfi uygun büyüklükte yazar maddesinde kısmen başarılı olmuştur. Salim'in kelime yazımı temasına ait puanını 3 puandan, 14 puana yükselttiği görülmektedir. Kelime yazımı temasına ait alt maddelerin hepsinde başarılı olduğu görülmektedir. Salim'in sayfa düzeni ve genel başım alt temasına ait puanını 0 puandan, 18 puana yükselttiği görülmektedir. Harfler arası uygun boşluğu bırakarak yazar, paragrafı uygun yerden başlayarak yazar maddelerinde kısmen başarılı olurken; kelime ve cümleler arası uygun boşluğu bırakarak yazar, satır başına dikkat ederek yazar, satır çizgisine dikkat ederek yazar ve sayfa düzenine temizliğine dikkat ederek yazar maddelerinde başarılı olduğu görülmektedir. İmla ve noktalama temasını 5 puandan 18 puana yükseltmiştir. İmla ve noktalama temasındaki tüm maddelerde başarılı olurken, cümle başı büyük harf kullanarak yazar, özel isimlerin baş harfini büyük yazar maddelerinde kısmen başarılı olmuştur.

3.6.3.Hasan' a ait bulgular

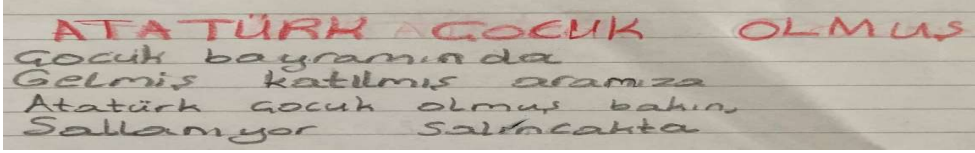

Şekil 32.

Şekil 32'de Hasan' a ait uygulama sonrası elde edilen dikte örneklerinden biri verilmiştir. Hasan'ın uygulama sonundaki yazı örnekleri Yazma Hataları Değerlendirme Formu'na göre değerlendirildiğinde uygulama öncesi aldığı 7 puanı 48 puana yükseltmiştir. Harf biçim hatalarında yaptığı hatalarını kısmen düzelttiği bu maddelere ait yazım hataları puanını 1 puandan 9 puana yükselttiği görülmüştür. Biçim hataları temasına ait dik temel harfleri şekline uygun doğru yazar, harfi uygun büyüklükte yazar, harfleri yazım yönüne dikkat ederek yazar maddelerini kısmen gerçekleştirirken eklentisi ve uzantısı olan harflerin doğru yazdığı maddelerinin düzeldiği görülmüştür. Hasan'ın kelime yazımı temasına ait puanını 0 puandan 11 puana yükselttiği görülmüştür. Kelime içinde eksik harf bulunmadan yazar ve kelime içinde fazla kelime bulunmadan yazar, kelimeyi doğru hatasız yazar maddelerini kısmen gerçekleştirirken; cümle içinde fazla harf bulunmadan yazar, cümle içinde eksik kelime bulunmadan yazar maddelerinde başarılı olduğu görülmektedir. Hasan'ın sayfa düzeni ve genel bakış temasına ait puanını 0 puandan 13 puana yükselttiği görülmektedir. Okunaklı yazar ve sayfa düzenine, temizliğine

dikkat ederek yazar maddelerini kısmen gerçekleştirirken; satır çizgisine dikkat eder, satır başına dikkat eder, paragrafı uygun yerden başlayarak yazar, satıra aynı hizadan başlayarak yazar, paragrafa uygun yerden başlayarak yazar maddelerinde başarılı olduğu görülmektedir. İmla ve noktalama temasını 6 puandan 16 puana yükseltmiştir. Özel isimlerde büyük harfle başlayarak yazar, ünlem ve kesme işaretlerini uygun kullanır maddelerini kısmen gerçekleştirdiği görülmektedir.

3.6.4. Burak' a ait bulgular

Şekil 33.

Şekil 33'te Burak' a ait uygulama sonrası elde edilen dikte örneklerinden biri verilmiştir. Burak'ın uygulama sonundaki yazı örnekleri Yazma Hataları Değerlendirme Formu'na göre değerlendirildiğinde uygulama öncesi aldığı 7 puanı uygulama etkinlikleri sonucunda 64 puana yükselmiştir. Harf biçim hataları temasında yaptığı hataları düzelttiği bu maddelere ait yazım hataları puanını 1 puandan 11 puana yükselttiği görülmüştür. Biçim hataları temasına ait; dik temel harfleri şekline uygun doğru yazar, harfi uygun büyüklükte yazar, eklentisi ve uzantısı olan harflerin doğru yazdığı fakat harflerin yazım yönüne dikkat ederek yazar maddesini kısmen düzelttiği görülmüştür. Burak'ın kelime yazımı temasına ait puanını 0 puandan 14 puana yükselttiği görülmüştür. Kelime içinde eksik harf bulunmadan yazar, kelime içinde fazla kelime bulunmadan yazar, cümle içinde fazla harf bulunmadan yazar, kelimeyi hatasız ve doğru yazar, cümle içinde eksik kelime bulunmadan yazar maddelerinde başarılı olduğu görülmektedir. Burak'ın sayfa düzeni ve genel bakış temasına ait puanını 0 puandan 19 puana yükselttiği görülmektedir. Okunaklı yazar ve sayfa düzenine, temizliğine dikkat ederek yazar, satır çizgisine dikkat eder, satır başına dikkat eder, paragrafı uygun yerden başlayarak yazar, satıra aynı hizadan başlayarak yazar, sayfa kenarına uygun boşluk bırakarak yazar maddelerinde başarılı olurken; harfler arası uygun boşluğu kısmen bırakmadan yazdığı görülmektedir. İmla ve noktalama temasını 5 puandan 20 puana yükseltmiştir. İmla ve noktalama temasındaki tüm maddelerde başarılı olduğu görülmektedir.

4. Sonuç, tartışma ve öneriler

İlkokul ikinci sınıfta öğrenim gören öğrencilerin yazma hatalarının düzeltilmesinin amaçlandığı bu araştırmada öğrencilere eylem planı hazırlanmış ve uygulamalar yapılmıştır. Yazma hatalarını düzeltmek için 80 saatlik bir uygulama sonucunda öğrencilerin, yazma hatalarının giderilmesinde olumlu bir artış olduğu görülmektedir.

Uygulama öncesi öğrencilerin harf biçim, kelime yazımı, imla noktalama ve genel bakış temalarında bulunun yazma hatalarını fazlasıyla yaptığı görülürken kopyalama ve dikte çalışmalarının uygulandığı süreç sonunda öğrencilerin bu hataları azalttığı görülmüştür. Harf boyutunda harfi uygun büyüklükte yazar, eklentisi ve uzantısı olan harflerin eklentisini doğru yazar, harflerin yazım yönüne dikkat ederek doğru yazar maddelerinde başarılı olurken dik temel harfleri şekline uygun doğru yazar maddesinde kısmen başarılı olmuşlardır. Kelime yazımı hatalarından kelime içinde eksik harf, hece, kelime bulunmadan kelimeyi doğru yazmışlardır. Genel bakış temasında öğrencilerin kelimeler arası uygun boşluğu bırakırken harfler arası uygun boşluğu kısmen bıraktıkları ancak sayfa düzenine, satır başına, paragraf başına dikkat ederek okunaklı yazdıkları görülmektedir. İmla ve noktalama teması kapsamında

tüm öğrencilerin çoğunlukla her maddede başarılı olduğu görülmektedir. Çalışma grubundaki dört öğrencinin uygulama öncesinde harf biçim hataları ve genel bakış olarak okunaklılık düzeyleri göz önünde bulundurulduğunda, uygulama sonrasında yapılan çalışmalarla harf biçim ve yazı okunaklılıklarının geliştiği sonucuna varılmıştır. Araştırmanın sonucunda katılımcıların yazma hatalarını düzeltmede gelişim gösterdikleri görülmektedir. Çalışma grubundaki 4 öğrenci, uygulama öncesinde okunaklı yazı yazamıyor iken uygulama sonrasında yapılan çalışmalarda okunaklı yazı yazabilmiştir. Uygulamada kullanılan dikte çalışmasının harf, kelime, cümle, metin ve noktalama işaretleri etkinliklerinin çalışma grubunun yazma hatalarını giderilmesine katkısı olmuştur. Öğrencilerin uygulanan program neticesinde uygulama öncesindeki eksikliklerin büyük bir kısmını giderdikleri gözlemlenmiştir. Ayrıca harflerin yazılış yönüyle ve şekilleriyle ilgili sıkıntı yaşayan öğrencilerin harflerin yazış yön ve yönergelerini kısmen de olsa doğru gerçekleştirdikleri görülmüştür.

Yıldız'ın (2013) 2. sınıfta öğrenim gören ve yazma güçlüğü olan bir öğrencinin el yazısı okunaklılığını geliştirmek için kopyalama ve dikte etkinliklerini yaptığı çalışmasında yazma güçlüğünün giderilebileceğini ve öğretmenlerin yazma güçlüğü olan öğrencilerine destek olabileceğini belirtmektedir. Calp (2013) yazma problemi olan bir öğrenciye bitişik eğik yazı öğretimi araştırması sonucunda, öğrencilere uyguladığı kopyalama ve dikte çalışmalarının sonucunda başlangıçtaki hata sayılarında program sonuna doğru bir azalma olduğunu belirlemiş, öğrenci yazısının da okunabilirlik bakımından kabul edilebilir düzeye geldiği sonucuna ulaşmıştır. Bu bakımdan Yıldız'ın (2013) ve Calp'ın (2013) çalışma sonuçlarının bu çalışma sonuçlarıyla benzer olduğu görülmektedir.

Bu çalışmada eylem planı sürecinde dikte ve kopyalama çalışmaları kullanılmıştır. Dikte çalışmaları yazma hatalarını düzeltmede en sık kullanılan yöntemlerden biridir. Tartar (2013) da dikte çalışmalarının yazma becerilerine gelişimi üzerine yaptığı çalışmada, dikte çalışmalarının sadece değerlendirme amacıyla kullanılmasının yanında yazı becerilerini geliştirmek amacıyla da kullanılabilirliğini belirtmiştir. Bu çalışmada da dikte ve bakarak dikte çalışmalarının kullanımı öğrencilerin yazma hatalarının giderilmesinde ve yazı becerilerinin gelişmesinde benzer katkıları görülmektedir.

Yazma hatalarını geliştirmeye, düzenlemeye yönelik birçok çalışmada çoğunlukla eylem araştırması kullanıldığı ve çalışmalarda yazı okunaklılığını artırmak için dikte çalışmalarının uygulandığı görülmüştür (Akyol ve Özdemir, 2018; Duran ve Karataş, 2019; Erdoğan, 2012; Kadioğlu, 2012; Kuşdemir, Katrancı ve Arslan, 2018; Kuşdemir, Kurban ve Bulut, 2018; Ulu, 2019; Tok ve Erdoğan, 2017; Uysal, 2013; Yıldız ve Ateş 2010). Yapılan çalışmalarda öğrenci yazılarının genellikle orta düzeyde kısmen okunaklı olduğu veya okunaklı olduğu belirtilmiştir. Yapılan araştırma sonucunda da bu araştırmalara paralel olarak öğrencilerin yazı okunaklılığının geliştirildiği ve birçok yazma hatasının da giderildiği görülmektedir.

Literatürde yazma hatası sorunu yaşayan öğrencilerin çoğunlukla yazma sürecinin ilk basamağı olan harflerin yazımında hata yaptıkları ve bundan dolayı öğrencilerin bu hatalarının giderilmesi için bu basamakta önemle durulması gerektiği belirtilmiştir. (Calp, 2013; Can ve Altunbaş Yavuz, 2017; Kodan, 2016). Bu çalışmada araştırmalara paralel olarak yazma sürecine harflerden başlanılmış, öğrencilerin öncelikle harf yazım hataları üzerinde durulmuştur. Öğrencilerle harf yön ve yönergelerine yönelik çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmadan farklı olarak Akyol ve Sever (2018) ise çalışmalarında kullandıkları yöntemle harf çalışmalarını uygulamadan da yazma güçlüğü sorununun giderilebileceğini belirtmişlerdir.

Karataş'ın (2019) yaptığı eylem araştırmasında harf yazımına, kelime yazımına, cümle yazımına ve metin yazımına yönelik etkinlikler uygulanmıştır. Buna yönelik uygulanan dikte çalışmaları sonucunda öğrencilerin yazı okunaklılığının arttığı belirlenmiştir. Yapılan çalışmada da öğrencilere yazma hatalarını gidermek amacıyla harf, kelime cümle ve metin çalışmaları sürecinde diktenin yanı sıra kopyalama çalışmaları yaptırılmıştır. Ayrıca uygulanan metin çalışmalarıyla, genel bakış teması altında sayfa düzeni, satır çizgisi, satır başı, harf, kelime ve cümle arası uygun boşluk bırakma, paragrafa uygun yerden başlama ve imla-noktalama hatalarını giderilmeye yönelik çalışılmış ve yazı okunaklılığı geliştirilmiştir.

Araştırmada öğrencilerin çoğunun uygulama sonrasında harfler arası uygun boşluğu yeteri kadar bırakmadan yazdıkları, buna karşılık kelime ve cümleler arası uygun boşluğu bırakarak yazdıkları görülmektedir. Kuşdemir, Katrancı ve Arslan'ın (2018) çalışmalarında da öğrencilerin el yazılarının boşluk ve satır takibi açısından yeterli düzeyde olmadığı belirtilmiştir.

Öneriler

Elde edilen bulgu ve sonuçlar doğrultusunda eğitimcilere, araştırmacılara, uygulayıcılara ve velilere yönelik yazma hatalarını gidermek amacıyla ilişkin bazı önerilerde bulunulmuştur. Bunlar:

Bu çalışmada uygulanan dikte çalışmaları ve birebir öğrenci takibiyle öğrencilerin yazma hatalarını azaltmasında etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bağlamda ilköğretim düzeyinde 1. sınıftan itibaren Türkçe dersi kapsamında veya dışında düzenli olarak öğretmenler tarafından uygulanacak çalışmalarla öğrencilerin yazma hataları düzeltilebilir.

Bu çalışmada birçok yazma hatası düzeltilse de “Harfler arası uygun boşluğu bırakarak yazar”, “Dik temel harfleri şekline uygun doğru yazar” hatalarında düzelmenin tam olarak sağlanamadığı görülmüştür. Bu hataların düzelmesi için farklı yöntemlerin kullanıldığı eylem planları oluşturulabilir.

Öğrencilerin yazma hatalarını düzeltmek ve yazılarını geliştirmek zaman gerektiren uygulamaları içermektedir. Bu hataların düzeltilmesinde uzun vadede çalışmalar yapılabilir.

Alanyazın taraması sonucu bulunan çalışmaların çoğunun yazma güçlüğüne giderilmesi için aile desteğinin sağlanması gerekliliğinden bahsedilmiştir. Aile desteğinin sağlanarak, sorun yaşayan öğrencilerin yazma hatalarını düzeltmeye yönelik çalışmalara devam edebileceği, bu sayede sorunun giderilmesinde başarılı olunacağı vurgulanmıştır. (Erdoğan, Gülay ve Uzuner, 2017; Karataş, 2019; Yıldız, 2013). Ancak yapılan çalışmada aile desteği sağlanamamış ve süreçte öğretmen, öğrenci çalışmaları üzerinden sadece okul sürecinde gerçekleştirilmiştir. Ailelerin işin içine katılarak bir eylem planı oluşturulabilir. Ailelerin sürece dâhil edilmesi ve ev ortamında da bu çalışmaların devam ettirilmesi sağlanabilir.

Yazma hatalarını düzeltmek ve yazma becerisini geliştirmek amacıyla eylem araştırması dışında farklı araştırma modelleri kullanılabilir.

Bu çalışma ilköğretim 2. sınıf düzeyi öğrencileriyle yapılmıştır, farklı sınıf düzeylerinde ve kademelerde yazma hatalarına ilişkin araştırmalar yapılabilir.

Bu çalışmada öğrencilerin yazma hataları giderilmeye çalışılmıştır. Yazma hatalarıyla beraber yazma ve yazdıklarını anlama becerisinin gelişimine yönelik çalışmalarla biçimsel açının yanı sıra anlamsal bütünlük de sağlanabilir.

Kaynakça

- Akyol, H. (2020). Türkçe ilk okuma yazma öğretimi. Pegem Akademi Yayıncılık
- Akyol, H. & Özdemir, E. Ç. (2018). Bitişik eğik yazı becerilerinin geliştirilmesi: ilkökul üçüncü sınıf örneği. *Turkish Studies*, 13(4), 299-320. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12904>
- Akyol, H. & Sever, E. (2019). Okuma yazma güçlüğü ve bir eylem araştırması: ikinci sınıf örneği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(3), 685-707. <http://dx.doi.org/10.16986/HUJE.2018040667>
- Akkaş Baysal, E., Ocak, G. & Ocak, İ. (2020). Covid-19 salgını sürecinde okul öncesi çocuklarının eba ve diğer uzaktan eğitim faaliyetlerine ilişkin ebeveyn görüşleri. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 6/2, 185-214. <https://doi.org/10.47615/issej.835211>
- Alkan, G.B. (2021). *Disgrafi tanısı almış öğrencilerin yazım hatalarının giderilmesi*. [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü].
- Altunbaş Yavuz, S.(2016). *Okuma yazma güçlüklerini gidermede Orton-Gillingham yaklaşımının etkisi*. [Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü].
- Alyıldız, A. (2011). *Ses temelli cümle yöntemi ile ilkökuma yazma öğretiminde öğrenci hatalarının incelenmesi*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü].
- Aydın, O. & Cavkaytar, A. (2018). Yazma güçlüğü görülen öğrencilerin el yazısı okunaklılık düzeylerinin artırılmasında ipucunun giderek artırılması uygulamasıyla sunulan öğretimin etkililiği. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 36, 1-23.
- Babayiğit, Ö. (2018). İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin dik temel yazı harf yazım hatalarının incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 176-199, <https://doi.org/10.17556/erziefd.441699>
- Balkan, S. (2015). *Doğum aylarına göre karma oluşturulmuş sınıflarda öğrenim gören ilkökul birinci sınıf öğrencileri arasında bitişik eğitilmiş el yazısı yazım hatalarının karşılaştırılması*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü].
- Bay, Y.(2010). İlk okuma yazmayı öğrendiği yönetime göre ilköğretim ikinci sınıf öğrencilerinin okuma yazma hatalarının karşılaştırılması. *Milli Eğitim Dergisi*, 187, 23-38.
- Calp, M. (2013). Yazma problemi olan bir öğrenciye bitişik eğik yazı öğretimi. *International Journal of Educational Research*, 4(1), 1-28.
- Can, B. & Altunaş Yavuz, S. (2017). Okuma-yazma güçlüğü: kimin için?. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 86-113. <https://doi.org/10.29065/usakead.300983>
- Coşkun, İ. (2019). Yazmayı Etkileyen etmenler ve yazmaya hazırlık çalışmaları. E. Ünal ve F. Susar Kırmızı. (Editörler). *İlk okuma ve yazma öğretimi* içinde (ss. 153-187). Anı Yayıncılık.
- Demirkol, N. (2012). *2.sınıfa devam eden iki öğrencinin yazım hatalarının düzeltilmesi üzerine bir durum çalışması*. [Yayımlanmış Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü].
- Duran, E. and Karatas, A. (2019). Elimination of writing difficulty in primary school: An action research. *International Journal of Progressive Education*, 15(5), 288-300.
- Erden, G., Kurdoğlu, F. & Uslu, R. (2002). İlköğretim okullarına devam eden türk çocuklarının sınıf düzeylerine göre okuma hızı ve yazım hataları normlarının geliştirilmesi. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 13(1), 5-13.

- Erdoğan, T. (2012). İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin bitişik eğik yazı yazma gelişimlerinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 37/165, 93-103.
- Erdoğan, Ö., Gülay, A. & Uzuner, F. G. (2017). Sınıf öğretmenlerinin yazma güçlüğüne ilişkin görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16(61), 700-718. <https://doi.org/10.17755/esosder.304705>
- Ertürk, E. (2018). *Üstün zekâlı 1. sınıf öğrencilerinin ilk okuma yazma hatalarının incelenmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Bahçeşehir Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü].
- Göçer, A. (2019). *Yazma eğitimi*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Göçer, A. (2016). *Etkinlik temelli ilkokuma ve yazma öğretimi*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Güneş, F. (2006). Niçin bitişik eğik yazı? *Bilim ve Aklın Aydınlanışında Eğitim Dergisi*, 71, 17-19.
- Güneş, F. (2021). *Türkçe öğretimi yaklaşımlar ve modeller*. Pegem Akademi Yayıncılık.
- Güneş, F. (2020). Yazmanın temel bileşenleri. B. B. Ayrancı, ve A. Başkan (Editörler). *Kuram ve uygulamada yazma eğitimi* içinde (ss.1-14). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Gürgür, H. (2019). Eylem araştırması. A. Saban, ve A. Ersoy (Editörler). *Eğitimde nitel araştırma desenleri* içinde (ss.31-81). Anı Yayıncılık.
- Harris, T.L. & Hodges, R.E. (Eds.). (1995). *The literacy dictionary: the vocabulary of reading and writing*. International Reading Association.
- Hermes, L. (2001). *Action Research-lehrkraefte erforschen ihren unterricht*. Landesintitut für Schule und Weiterbildung.
- Kadıoğlu, H. (2012). *İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin bitişik eğik yazma becerisi, hızı ve tutumlarının incelenmesi*. [Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü].
- Karadağ, R. (2019). Yazma becerisinin geliştirilmesi. E. Ünal ve F. Susar Kırmızı. (Ed.). İlk okuma ve yazma öğretimi içinde (ss.35-67). Anı Yayıncılık.
- Karataş, A. (2019). İlkokulda yazma güçlüğünün giderilmesi: eylem araştırması. [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü].
- Karatay, H. (2015) Süreç temelli yazma modelleri: 4+1 planlı yazma ve değerlendirme modeli. M. Özbay (Ed.). *Yazma eğitimi* içinde (ss.22-30). Pegem Akademi Yayınları
- Kasa Ayten, B. & Ekmekci, S. (2021). Covid-19 pandemi döneminde ilkokul 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin yazma hatalarının belirlenmesi. *Turkish Studies- Language*, 16(3), 1787-1810. <https://doi.org/10.17679/inuefd.1070637>
- Kaya, B. (2016). Yazma güçlüğü olan bir ilkokul 4. sınıf öğrencisine bitişik eğik yazı öğretimi. *Turkish Studies- Language*, 11(3), 1407-1434. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9310>
- Kuşdemir, Y. (2018). Yazma güçlüğü. H. Akyol ve M. Yıldız (Ed.). *Kuramdan uygulamaya yazma eğitimi* içinde (ss.241- 284). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Kuşdemir, Y., Kurban, H. & Bulut, P. (2018). Yazma güçlüğü yaşayan bir öğrenci ile ilgili eylem araştırması. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 7(2), 1190-1209.
- Kuşdemir, Y., Katrancı, M. & Arslan, F. (2018). Analysis of the primary school students' legibility. *International Online Journal of Educational Sciences*, 10(3), 116-132. <http://dx.doi.org/10.15345/iojes.2018.03.008>
- Kodan, H. (2016). Yazma güçlüğü olan üçüncü sınıf öğrencisinin el yazısı okunaklılığının geliştirilmesi: eylem araştırması. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 20(2), 523-539.
- MEB. (2019). *Türkçe dersi öğretim programı (1-8 Sınıflar)*. Devlet Kitapları Müdürlüğü Basımevi.
- MEB. (2020). *Türkçe 2. sınıf çalışma kitabı*. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Mertler, C.A. (2014). *Action research: improving schools and empowering educators* (4th edition). Sage.

- Morrow, S. L. (2005). Quality and trustworthiness in qualitative research in counseling psychology. *Journal of Counseling Psychology*, 52, 250-260.
- Öğüt, A. (2018). *İlkokul öğrencilerinin yazım hatalarının ve yazılarının okunaklılık düzeylerinin incelenmesi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü].
- Öz, F. (2006). *Uygulamalı Türkçe Öğretimi*. 3.bas., Ankara: Anı Yayınları.
- Özbay, M. (2010). *Türkçe öğretimi yazıları*. Öncü Basımevi.
- Özcan, A. F. & Saydam, E. N. (2021). İlkokul birinci sınıf öğretmenlerinin covid-19 salgın sürecinde ilk okuma yazma öğretime yönelik algıları. *Journal of Individual Differences in Education*, 3(2), 62-86. <https://doi.org/10.47157/jietp.949255>
- Taşkaya, S. M. (2019). İlk okuma ve yazma öğretiminde karşılaşılan sorunlar ve çözüm yolları. F. Susar Kırmızı ve E. Ünal (Ed.). *İlk okuma yazma öğretimi* içinde (ss. 233-298). Anı Yayıncılık.
- Tartar, E. (2013). Dikte (söyleneni yazma) çalışmalarının yazı becerilerinin gelişimine etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi.
- Tok, R. & Erdoğan, Ö. (2017). İlkokul 2. 3. ve 4. sınıf öğrencilerinin yazma becerilerinin incelenmesi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(1), 1003-1024.
- Tracy, S. J. (2010). Qualitative quality: Eight a “big-tent” criteria for excellent qualitative research. *Qualitative Inquiry*, 16(10), 837-851
- Ulu, H. (2019). İlkokul birinci sınıf öğrencilerinin dik temel yazılarının okunaklılık ve yazma hataları açısından incelenmesi. *Uluslararası Alan Eğitimi Dergisi*, 5(2), 195-211. <https://doi.org/10.32570/ijofe.626430>
- Yılar, R. (2019). Yazma. Ö. Yılar. (Ed.). *İlkokuma ve yazma öğretimi* içinde (ss.75- 97). Pegem Akademi Yayınları.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2003). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınları.
- Yıldız, M. & Ateş, S. (2010). İlk okuma yazmayı farklı yöntemlerle öğrenen ilköğretim 3. sınıf öğrencilerinin yazılarının okunaklılık ve yazım hataları bakımından karşılaştırılması. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 14, 11-30.
- Yıldız, M. (2013). Yazma güçlüğü (disgrafi) olan bir ilkokul 2. sınıf öğrencisinin el yazısı okunaklılığının geliştirilmesi: eylem araştırması. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(4), 281-230.